



ҚАЛАМ АСТ, КИ ЧОМЕАРО
МЕСОЗАД...

саҳ. 7

ДУШАНБЕ – МИЗБОНИ
ЧОРАБИНИҲОИ САТҲИ
БАЙНАЛМИЛАЛӢ

саҳ. 10

THE ROLE OF TEACHERS
IN SHAPING SOCIETY

саҳ. 12

Мардум мадоини зару симанд дар сиришт, Чӯёи ин хазоини пинҳон муаллим аст.

Оғози нашр
1 сентябри соли 1957

№10 (1088)
31 ОКТАБРИ СОЛИ 2025

ОМУЌЗГОРИ ҶАВОН

Нашрияи Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни

Баланд бардошта-ни мақоми омӯзгор дар сарғаҳи сиёса-ти хирадмеҳвари Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон қарор дорад. Зеро омӯзгор ҳамчун чароғи рӯзгор роҳи минбаъдаи рушди босуботи чомеаро равшан менамояд, бо нури донишу партави пурфурӯғи хирад ҷаҳони маънавии инсонҳоро фурӯзон менамояд, ба дилҳо донаҳои меҳр мекорад, фитрати башариятро бо зевари маънавият оро медиҳад.

Омӯзгор шахси пешқадами чомеаи маърифатафрӯз аст, ба сифати инсонии солор ва хӯшманд тапиши набзи чомеаро эҳсос менамояд, бо заҳмат набзи шогирдони ташнаи илму донишро ба набзи чомеаи муосири пешрафта ҳамнаво мегардонад ва муҳимтар аз ин, бо омӯ-



Аҳлиддин Ибодуллозода,
ректори ДДОТ ба номи С. Айни

зишу парвариш чомеаи мутамаддини донишмеҳвар месозад, ки дар он нерӯҳои фитрии инсон – илм, дониш, хирад, маърифат ва инсонгарой ҷойгоҳи воло доранд.

Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни ба сифати яке аз муассисаҳои пурнуфузи таҳсилоти олиии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон

бобати дар сатҳи баланд омода намудани мутахассисони равияи омӯзгорӣ масъул аст. Ҳоли ҳозир таълим дар 14 факултети донишгоҳ аз рӯи 93 ихтисос дар шуъбаи рӯзона, 31 ихтисос дар шуъбаҳои ғоибона ва фосилавӣ, дар 63 кафедраҳои тахассусӣ ва умумидонишгоҳӣ роҳандозӣ шудааст. Барои ҳамқадами замон намудани тадрис дар донишгоҳ дар назди факултетҳои химия, биология, физика ва технология ҳамагӣ 29 лаборатория фаъолият дорад, ки аз ин шумора 5 адад лабораторияи илмӣ-тадқиқотӣ ва 24 ададро лабораторияҳои таълимӣ ташкил медиҳанд, ки 4 адади онро дар ду соли охир бо дастгирии Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон ташкил карда шудааст.

Баҳри амалӣ намудани ҳидоятҳои Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар соли 2025 550 нафар хатмкунандагони ихтисосҳои равияи омӯзгорӣ тибқи фармоиши вазири маориф ва илми

Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷиҳати бартароф намудани норасоии кадрӣ дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ ба фаъолияти педагогӣ сафарбар гардиданд. Раванди таълим барои онҳо дар давраи таътили тирамоҳӣ ва таътили зимистона ба роҳ монда шудааст. Ин тадбир имкон хоҳад дод, ки норасоии омӯзгорон дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумии мамлакат то андозае рафъ гардад.

Зина ба зина баланд бардоштани сифати таълим аз самтҳои муҳимтарини корӣ маҳсуб мегардад. Дар донишгоҳ сатҳи азхудкунии таҳсили донишҷӯён тибқи мониторинг 90,4%-ро ташкил дод, ки ин нишондод нисбат ба мониторинги ҳамин давраи ҳисоботии соли гузашта беҳтар буда, 7,4% боло рафтааст. Сифати азхудкунӣ бошад, ба 57,22 % рост омадааст, ки ин натиҷаи қаноатбахш маҳсуб меёбад.

(Идома дар саҳ. 2)

ҲАМКОРӢ

ИМЗОИ ӢДДОШТИ ТАҒОҲУМ



4

ҶАЛАСА

БАРРАСИИ МАСЪАЛАҲОИ СИФАТ, ИЛМ ВА ТАРБИЯ



5

ҲАМОИШ

ТАҶЛИЛИ БОШУКӢҲИ РӢЗИ ОМУЌЗГОР ВА РӢЗИ ЗАБОН



5

МУЖДАДЕҲИ РУҲБАХШИ ЗИНДАГӢ

(Аввалаш дар саҳ. 1)

Мо чунин мешуморем, ки агар мактаб ҳамчун боргоҳи илму дониш бошад, омӯзгор ба сифати шахси мафкурасоз ва инсонии ҷомеасоз шинохта мешавад. Рушду нумӯ, пешрафт ва шаклгирии ҷомеаи нави мутамаддин аз омӯзгор вобаста аст. Омӯзгори соҳибкасб ва соҳибмактаби таҷрибаандӯхта дар баробари дониш андӯхтан, инчунин ба ҷомеа рангу бӯи тоза мебахшад, онро бо нури дониш мунаввар мекунад, сатҳи маърифати мардумро баланд мебардорад, миллатро босавод мегардонад. Ба ин хотир, мо барои боло бурдани шумораи устодони соҳибунвон пайваста ҷаҳд меварзем. Дар нӯх моҳи соли 2025 иқтидори илмии донишгоҳ, иҷрои корҳои илмӣ-тадқиқотӣ ва самтҳои дигари марбут ба илм назаррас буда, фоизи омӯзгорони соҳибунвон дар донишгоҳ тадриҷан рӯ ба афзоиш оварда, ҳоло 302 нафар ё 48 %-и омӯзгорон доирои унвон ва дараҷаи илмӣ мебошанд. Феълан дар кафедраҳои донишгоҳ вобаста ба равиҳои илмӣ 6 нафар докторони илм, профессорои узви вобаста ва пайвастаи Академияи таҳсилоти Тоҷикистон ва Академияи илмҳои байналмилалӣ мактабҳои олии мебошанд. Гарчанде ки ин рақамҳо ба меъёрҳо наздиканд, онҳо ҳанӯз қонеъкунанда нестанд. Аз ин рӯ, зарур аст, ки мо ҷиҳати баланд бардоштани иқтидори илмӣ ва омӯзгории донишгоҳ минбаъд низ тадбирҳои ҷидди роҳандозӣ намоем.

Дар донишгоҳ дар нӯх моҳи соли 2025 ҳамагӣ 4 Шурои диссертационии КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯи 7 ихтисос фаъолият доирад. Дар нӯх моҳи соли равон 31 нафар омӯзгорони донишгоҳ рисолаҳои илмӣ худро дифоъ намуданд: 3 нафар рисолаи докторӣ, 17 нафар рисолаи номзадӣ ва 11 нафар дараҷаи доктор PhD, ки ин рақамҳо нисбат ба ҳамин давраи соли 2024 10 нафар зиёд мебошад.

Ҳамчунин аз ҷониби ҳайати профессорону омӯзгорони донишгоҳ дар нӯх моҳи соли 2025 28 адад китоби дарсӣ бо қарори мушовараи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон ва қарори Шурои илмӣ-методи донишгоҳ аз ҷоп баромад, ки нисбат ба

ҳамин давраи соли 2024 2 адад зиёд аст.

Соли 2025 ҷалби сармоягузорӣ ҷиҳати дастгирии таҳқиқот ва татбиқи лоиҳаҳои илмӣ дар донишгоҳ равнақи тоза гирифт. Имсол ба Маркази Ҷамоҳангсозии корҳои илмӣ-таҳқиқотии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон 43 лоиҳаи ил-

мӣ-таҳқиқотии ДДОТ ба номи С.Айнӣ пешниҳод гардид. Шурои Ҷамоҳангсозии КИТ АМИТ аз 43 лоиҳаи пешниҳодгардида 12 лоиҳаро, ки аз ташхиси эксперти гузаштанд, барои маблағгузорӣ дар соли 2026 ба Вазорати рушди иқтисод ва савдо пешниҳод намудааст. Дастгирӣ ва маблағгузорӣ шудани ин лоиҳаҳо барои рушди пажӯҳишҳои илмӣ такони тоза мебахшад.

Омӯзгорӣ воқеан касби пуршараф аст ва омӯзгор ба дастгирии маънавий ва суҳанони Ҳидоятсозу дилгармкунанда ниёз дорад. Дар баробари 20% зиёд гардидани маоши омӯзгорон мо низ аз суратҳисоби махсуси донишгоҳ ба маоши онҳо иловапулӣ ба миқдори 10%-и дигар зам намудем. Илова бар ин, дар нӯхмоҳи соли 2025 аввалин маротиба дар донишгоҳ 6 нафар омӯзгор бо ҷоизаву мукофотҳои давлатӣ, аз ҷумла се нафар бо медали “Хизмати шоиста”, ду нафар бо ҷоизаи Исмоили Сомонӣ ва як нафар

бо Ифтихорномаи Ҷумҳурии Тоҷикистон қадрдонӣ шуданд. Дар озмунҳои ҷумҳуриявӣ “Ҷоми ректори Донишгоҳи байналмилалӣ сайёҳӣ ва соҳибкориҳои Тоҷикистон” 2 нафар, “Ҷоми ректори Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ” 3 нафар, “Илм –

фурӯғи маъ-

намекард, зиндагӣ як лаҳза ҳам пеш намерафт.

Сарвари давлат дар яке аз суҳанронии худ ба омӯзгорон барои анҷоми рисолати муқаддаси касбӣ муроҷиат намуда, чунин таъкид намудаанд: “Ман ба ҳар яки шумо, ки рисолати муқаддасу бузурги таълиму тарбияи наслҳои ояндасозро ба дӯш доред, муроҷиат карда, такроран таъкид менамоем, ки дар кадом зинаи таҳсилот фаъолият дошта бошед, дар навбати аввал, ба маъсалаи баланд бардоштани сатҳи касбияти худ эътибори доимӣ ва ҷиддӣ зоҳир намоед. Нисбат ба худ ва шогирдонатон серталаб бошед, фаромӯш накунед, ки агар шумо шогирдони худро мутобик ба талаботи замонаи пешрафт таълиму тарбия надихед, сифати таълиму тарбияро баланд набардоред ва дар ин кори ниҳоят муҳим саҳлангорӣ намоед, барои ояндаи миллат, ҷомеа ва давлат мушкilot эҷод мекунед. Бори дигар таъкид мекунам, ки вақте миллат бесавод менамояд, ҷаҳолат ғолиб меояд”.

Ба андешаи мо, барои аз бех баркандани решаи ҷаҳолат ва босавод намудани миллат омӯзгор шахси калидӣ ба ҳисоб меравад. Дар ҷавҳари ҳастии миллати босавод ғаризаҳои инсонӣ, кашфиёту навоарӣ, ихтироъкорӣ ва дарки бештари олами берунӣ бештар зуҳур менамояд ва ба ин васила ҷомеа донишмехвар мешавад. Дар чунин ҷомеа сулҳу субот авлавият касб намуда, баҳри ҳамагон шароити зиндагонии шоиста муҳайё мегардад, созандагиву бунёдкорӣ авҷ мегирад, миллат пеш меравад, давлат рушд мекунад, ҷомеа обод мегардад. Ба ин минвол, бори дигар зикр менамоем, ки баланд бардоштани мавқеи омӯзгор дар ҷомеа воқеан дар авлавияти сиёсати маорифпарваронаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон қарор дорад. Зеро омӯзгор аст, ки ҷомеа аз сафои дониш рӯшноӣ меёбад, илм пеш меравад ва бо дастовардҳои навини илмӣ кашфиёти тозаи башарият падида меояд. Симои ҷонпарвари омӯзгор муҳаббату саодату ниёиши зиндагиро афзун намуда, каломии меҳрпарвари он муждадеҳи руҳбахши зиндагӣ аст.

Рӯзи омӯзгор муборак, ҳампешагони гиромӣ!



рифат” 11 нафар дар даври шаҳрӣ ва дар “Фурӯғи субҳи доной китоб аст” 4 нафар соҳибӣ ҷойҳои ифтихорӣ гардида, шарафи донишгоҳро баланд бардоштанд. Ин дастовардҳо аз заҳматҳои пайваस्ताи роҳбарият ва коллективи донишгоҳ гувоҳӣ медиҳанд.

Мо тамоми биноҳои таълимиро таъмири капиталӣ намуда, бо мусоидати парки технологияи донишгоҳ онҳоро бо мизу курсӣ ва минбарҳои ҳозиразамон таъмин карда, ба ин васила барои таълими босифати омӯзгорон ва хониши хуби шогирдон шароити заруриро муҳайё сохтем. Фароҳам овардани шароити хуби таълим, аз як тараф, дили омӯзгорро ба ин пешаи муқаддас гармтар менамояд, аз ҷониби дигар, тафаккури шогирдон нисбат ба арҷгузорӣ ба касби пуршарафи омӯзгор билкул дигаргун мешавад. Зеро ба гуфтаи педагоги машҳури сатҳи ҷаҳонӣ А.С. Макаренко агар омӯзгор барои эҳёи тафаккури насли нав хизмат

ОЗМУН

ҒОЛИБОНИ ДАВРИ ҶУМҲУРИЯВИИ
ОЗМУНИ «ДОНАНДАИ БЕҲТАРИНИ
АСАРҲОИ ПЕШВОИ МИЛЛАТ»
ҚАДРДОНӢ ГАРДИДАНД

Дар Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни дар доираи як чорабинии тантанавӣ ғолибони даври ҷумҳуриявии озмуни «Донандаи беҳтарини асарҳои Пешвои миллат» қадрдонӣ гардиданд.

Дар маросим намоёндагони Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кумитаи телевизион ва радиои назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон, Муассисаи давлатии «Китобхонаи миллий», роҳбарият ва устодону донишҷӯёни Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни, инчунин намоёндагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ, касбӣ ва олии кишвар иштирок намуданд.

Ғолибон бо диплом, ҷом, мукофоти пулӣ ва тухфаҳои хотиравӣ сарфароз гардонида шуданд.

Озмун бо ҳадафи гиромидошти таърихи пуршарафи халқи тоҷик, омӯзиши амиқ ва ҳамҷонибаи корҳои наҷибу фаъолияти шоистаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар роҳи наҷоти давлат ва тақими ваҳдати миллӣ, инчунин барои тарғиби таҷрибаи бунёдии Мактаби давлатдорӣ Пешвои миллат ташкил гардидааст.

ХОНИШИ СИЁСӢ

ЗАБОН ВА ХУДШИНОСИИ МИЛЛӢ



Имрӯз дар Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни тибқи нақша хониши сиёсӣ дар мавзӯи «Забон ва худшиносии миллӣ» баргузор гардид.

Дар чорабинӣ мудирӣ кафедраи забони фаронсаӣ, доктори илмҳои фалсафа Султонзода Соқӣ Аслон суханронӣ намуда, таъкид дошт, ки забон на танҳо воситаи муошират, балки яке аз рӯкнҳои муҳими худшиносии мил-

лӣ ва асоси ҳувияти давлатдорӣ тоҷикон ба шумор меравад. Ӯ дар баромади худ ба масъалаҳои таърихӣ ташаккули забони тоҷикӣ, нақши он дар тақими истиқлолияти миллӣ ва сиёсати забони давлат дар солҳои соҳибистиқлолӣ ишора намуд.

Ҳамзамон қайд карда шуд, ки забони давлатӣ чун рамзи миллӣ ва гарави ваҳдати ҳамбастагии ҷомеа бояд аз ҷониби ҳар як шаҳрванди мамлакат пос дошта шавад.

ДАСТОВАРД

1-уми октябри соли 2025 маросими ҷоизасупорӣи ғолибони даври ҷумҳуриявии озмуни «Донандаи беҳтарини асарҳои Пешвои миллат» баргузор гардид.

ҒОЛИБИЯТИ ДОНИШҶӮЁНИ
ДОНИШГОҲ ДАР ДАВРИ ҶУМҲУРИЯВИИ
ОЗМУНИ «ДОНАНДАИ БЕҲТАРИНИ
АСАРҲОИ ПЕШВОИ МИЛЛАТ»

Дар ин озмун донишҷӯи курси 4-уми факултети таърих ва ҳуқуқи Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни Неъматзода Шаҳбоз сазовори ҷои

аввал гардида, ҳамзамон донишҷӯ Қаюмов Мавлавӣ соҳиби ҷои ифтихорӣ шуд.

Раёсат ва ҳайати омӯзгорони Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон

ба номи Садриддин Айни бо ифтихор ин дастоварди шоёнро ба ғолибон самимона табрик гуфта, барояшон комёбиҳои нави илмӣ эҷодӣ орзу менамоянд.

ҒОЛИБИЯТИ ДОНИШҶӮЁНИ
ДОНИШГОҲ ДАР ОЗМУНИ ҶУМҲУРИЯВИИ
«ЗАБОН ДОНӢ – ҶАҲОН ДОНӢ»

4-уми октябр донишҷӯёни Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни дар Озмуни ҷумҳуриявии «Забон донӣ – ҷаҳон донӣ» фаъолон ширкат варзид, аз рӯи 9 равия ҳунарнамоӣ карданд. Дар натиҷа 4 нафар донишҷӯ бо ишғоли ҷойҳои намоён шарафманд гардиданд:

Назаров Муҳаммад – донишҷӯи соли 2-юми факултети романӣ-германӣ, аз рӯи равияи забони олмонӣ – ҷои аввал;

Қаландарова Зебунисо – донишҷӯи соли 2-юми факултети филологияи тоҷик, аз рӯи равияи забони форсӣ – ҷои дуюм;

Ҷураҳоновна Мадина – донишҷӯи соли 5-уми факултети забони англисӣ ва забонҳои Шарқ, аз рӯи равияи забони чинӣ – ҷои дуюм;

Шукурова Дилафрӯз – донишҷӯи соли 4-уми факултети забони англисӣ, аз рӯи равияи забони англисӣ – ҷои сеюм.

Раёсат ва ҳайати профессорону омӯзгорони Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни бо ифтихор дастоварди ин донишҷӯёни лаёқатмандро муборакбод намуда, ба онҳо дар таҳсилу эҷод ва зиндагӣ комёбиҳои нав орзу мекунанд.

ҶАМКОРИҶОИ БАЙНАЛМИЛАЛӢ

ТАШРИФИ ПРЕЗИДЕНТИ
ДОНИШГОҶИ МИЛЛИИ
ҶОНБУК БА ДДОТ

Дар доираи густариши ҳамкориҳои судманд ва тақвияти робитаҳои дуҷониба президентии Донишгоҳи миллии Ҷонбуки Ҷумҳурии Корея ҷаноби О-Бонг Янг ба Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ ташриф оварданд.



Меҳмонро ректори Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ, профессор Аҳлиддин Ибодуллозода, ва ҳайати масъулон бо анъанаи хоси тоҷикӣ дар сатҳи баланд истиқбол гирифтанд.

ИФТИТОҶИ МАРКАЗИ ЗАБОНИ
КОРЕЯГӢ ДАР ДОНИШГОҶ

Дар Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ Маркази забони корейгии Донишгоҳи миллии Ҷонбуки Ҷумҳурии Корея ифтитоҳ ёфт.

Дар маросими тантанавӣ ректори Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ Аҳлиддин Ибодуллозода, Президенти Донишгоҳи миллии Ҷонбук ҷаноби О-Бонг Янг ва Сафири Фавқулода ва Мухтори Ҷумҳурии Корея дар Тоҷикистон ҷаноби Чон Сонг Шик иштирок намуданд.

Профессор Аҳлиддин Ибодуллозода дар суҳбати худ ифтитоҳи марказро қадами муҳим дар самти рушди ҳамкориҳои байналмилалӣ ва омӯзиши забонҳои хориҷӣ номид. Вай зикр кард, ки донишҷӯёни тоҷик тавассути ин марказ имконияти беҳтари омӯзиши забони корейгӣ ва шиносӣ



бо фарҳанги Кореяро пайдо хоҳанд кард.

Ҷаноби О-Бонг Янг низ изҳор дошт, ки ҳамкориҳои донишгоҳӣ миёни Тоҷикистону Корея на танҳо ба тақмили малакаҳои забонӣ мусоидат мекунад, балки робитаҳои дӯстӣ ва фарҳангиро миёни ду миллат тақвим мебахшад.

Ҳамзамон Маркази бай-

налмилалӣ ҳамкориҳои ДДОТ ба номи С. Айнӣ ва Донишгоҳи миллии Ҷонбук низ ба фаъолият оғоз кард. Ифтитоҳи ин ду марказ заминаи устувор барои таҳкими робитаҳои илмӣ-тадқиқотӣ, табодули донишҷӯёну устодон ва амалӣ гардидани барномаҳои муштаракӣ таълимӣ хоҳад буд.

БОЗДИДИ ПРЕЗИДЕНТИ
ДОНИШГОҶИ МИЛЛИИ
ҶОНБУК АЗ ОСОРХОНАИ
ДОНИШГОҶ

Президенти Донишгоҳи миллии Ҷонбуки Ҷумҳурии Корея ҷаноби О-Бонг Янг дар доираи сафари ҳеш ба Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ аз осорхонаи донишгоҳ боздид ба амал овард.

Меҳмонро дар саҳни осорхона бо иҷрои суруди зинда аз ҷониби ҷавонони боистеъдод истиқбол гирифтанд. Сипас ҷаноби О-Бонг Янг ва ҳайати ҳамроҳаш бо экспозитсияи толорҳои намоишӣ шинос шуданд.

Дар ҷараёни боздид ба меҳмонон маълумоти муфасссал оид ба таърихи фарҳанги пурғановати миллати тоҷик, саҳми донишгоҳ дар рушди маорифу илм дар садаи гузашта ва дастовардҳои он дар даврони соҳибистиқлолӣ ироа гардид.

ИМЗОИ ЁДДОШТИ ТАҶОҶУМ

Рӯзи 4-уми октябри соли 2025, байни Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ ва Донишгоҳи миллии Ҷонбуки Ҷумҳурии Корея ёддошти таҷоҷум ба имзо расид.

Онро аз ҷониби Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ ректор Аҳлиддин Ибодуллозода ва аз ҷониби Донишгоҳи миллии Ҷонбук президенти он, ҷаноби О-Бонг Янг имзо намуданд.

Ҷонибҳо зимни имзои ёддошти таҷоҷум доир ба масъалаҳои муҳими ҳамкорӣ изҳори назар намуда, аз ҷумла ба баргузориҳои конференсияҳои байналмилалӣ муштарак, ташкили курсҳои тақмили ихтисос барои омӯзгорон, табодули донишҷӯёну устодон ва тавсеаи робитаҳои минбаъда ризоият баён карданд.

ПРЕЗИДЕНТИ ДОНИШГОҶИ МИЛЛИИ ҶОНБУК
«ДОКТОРИ ФАҲРӢ»-И ДДОТ БА НОМИ С. АЙНӢ ШУД

Дар як ҷамъомади тантанавӣ донишгоҳи Президентии Донишгоҳи миллии Ҷонбуки Ҷумҳурии Корея, ҷаноби О-Бонг Янг, бо унвони ифтихории «Доктори фаҳрӣ»-и Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ сарфароз гардонид шуд.



Ректори донишгоҳ, профессор Аҳлиддин Ибодуллозода, зимни суҳбати худ иброз дошт, ки ин иқдом дар заминаи густариши ҳамко-

риҳои дуҷониба сурат гирифта, барои таҳкими муносибатҳои дӯстона ва тавсеаи робитаҳои илмӣ-таҳсилотӣ нақши калидӣ хоҳад дошт.

Профессор О-Бонг Янг низ дар навбати худ изҳор дошт, ки сарфароз гардидан ба унвони ифтихории «Доктори фаҳрӣ»-и Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ барои ӯ пеш аз ҳама нишонаи эҳтиром ва арҷгузорӣ ба арзишҳои баланди илм, маориф

ва таълиму тарбия мебошад.

Маврид ба зикр аст, ки унвони ифтихории «Доктори фаҳрӣ»-и Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ дар ҳамаи сол таъсис дода шуда, бори нахуст ба шахсияти байналмилалӣ — президенти Донишгоҳи миллии Ҷонбук, ҷаноби О-Бонг Янг, супурда шуд.


ҶАЛАСА

БАРРАСИИ МАСЪАЛАҲОИ СИФАТ, ИЛМ ВА ТАРБИЯ



3 октябр дар Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни бо иштироки ректори донишгоҳ, Аҳлиддин Ибодуллозода, аҳли раёсат, деканону муовинони онҳо, мудирони кафедраҳо ва омӯзгорон ҷаласа баргузор гардид.



Дар ҷаласа як қатор масъалаҳои муҳими фаъолияти таълимӣ ва илмӣ донишгоҳ баррасӣ шуданд. Аз ҷумла, ҳимояи рисолаҳои илмӣ ва докторӣ, баланд бардоштани сифати дарсҳо, пешгирӣ аз омилҳои коррупсионӣ, таъмини тозагӣ дар дохили биноҳои таълимӣ ва саҳну атрофи донишгоҳ аз мавзӯҳои меҳварӣ буданд.

Зимни ҷаласа зикр шуд, ки баланд бардоштани сифати таълим, дастгирӣ корҳои илмӣ, пешгирӣ ҳама гуна омилҳои манфӣ ва фароҳам овардани муҳити солим дар донишгоҳ аз вазифаҳои аввалиндараҷаи ҳар яки мост. Мо бояд аз тамоми имконият истифода намоём, то донишгоҳ ҳамчун маркази пурнуфузи илм

ва маърифат дар кишвар мақоми шоистаи худро боз ҳам мустаҳкам созад.

Инчунин, таъкид шуд, ки роҳбарони воҳидҳо ва устодон бояд бо масъулияти баланд дар раванди таълим ва тарбия саҳм гузоранд ва ба тарбияи насли ҷавон бо руҳи худшиносӣ ватандӯстӣ диққати ҷиддӣ диҳанд.


ҶАМОИШ

ТАҶЛИЛИ БОШУКЌҲИ РЌЗИ ОМУЗГОР ВА РЌЗИ ЗАБОН

Рӯзи 04.10.2025 дар Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни бо ҳузури васеи устодону донишҷӯён ва ҳайати раёсат Рӯзи омӯзгор ва Рӯзи забони тоҷикӣ бошукӯҳ таҷлил гардид.



Дар оғоз ректори донишгоҳ, профессор Аҳлиддин Ибодуллозода, ҳозирин ва дар симои онҳо тамоми омӯзгорон ва шаҳрвандони кишварро бо фарорасии ин ду санаи муборак табрику таҳният гуфта, саодати рӯзгор, саломатӣ, комёбиҳои нав ва дастовардҳои илмӣ эҷодиро орзу намуд. Ӯ таъкид кард, ки Рӯзи омӯзгор арҷгузори ба заҳмати шабонарӯзии мураббӣҳои насли наврас буда, таҷлили Рӯзи забони давлатӣ ҳамчун муқаддасоти миллӣ ифодагари ҳувияти таърихӣ ва худшиносии миллӣ мебошад.

Дар идомаи барнома бахши фарҳангӣ бо иштироки ансамбли «Чеҳранамо»-и донишгоҳ баргузор гардид, ки бо суруду

таронаҳои дилнишин ва пурмазмун рӯҳияи идонаи чорабиниро боз ҳам зебо гардонид.

Ҳамчунин ба як қатор омӯзгорони донишгоҳ мукофотҳои соҳавӣ аз ҷониби Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон, ифтихорномаву сипосномаҳо аз Ҳизби Халқии Демократии Тоҷикистон дар шаҳри Душанбе ва ноҳияи И. Сомонӣ, ҳамчунин аз Иттифоқи касабаи кормандони соҳаи маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон тақдим гардид.

Маросими тантанавӣ бо рӯҳияи баланди ватандӯстӣ, эҳтиром ба заҳмати омӯзгорон ва арҷгузори ба забони модарӣ анҷом ёфт.

КОНФРОНСИ БАЙНАЛМИЛАЛИИ ИЛМӢ-АМАЛӢ БАРГУЗОР ГАРДИД

4-уми октябри соли 2025 дар Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни конференсияи байналмилалӣ илмӣ-амалӣ таҳти унвони «Давраҳои муосири рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф: масъалаҳои мубрами рӯз, назария ва амалия» баргузор гардид.

Конфронс ба 20-солагии омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф ва 80-солагии узви вобастаи АТТ,

доктори илмҳои химия, профессор Бандаев Сирочиддин Гадович бахшида шуда буд.

Дар қорӣ конфронс роҳбарият, деканон, мудирони кафедраҳо, омӯзгорону донишҷӯён, инчунин намоёндогони муассисаҳои илмӣ ва таҳсилоти олии кишвар иштирок намуданд.

Зимни сухани ифтитоҳӣ ректори ДДОТ ба номи С. Айни, профессор Аҳлиддин Ибодуллозода, аҳамияти ҷунун ҳамоишхоро дар таҳкими замонаи илмӣ-таҳқиқотӣ ва густариши ҳамкориҳои байналмилалӣ таъкид намуда, саҳми профессор Бандаев С.Г.-ро дар рушди

илму маориф баланд арзёбӣ кард.

Дар қараёни конфронс олимони шинохтаи кишвар, аз ҷумла Раҷабзода С.И., Мирсаидов У.М., Сафаров Ш.М., Самандарзода Н.Ю., инчунин як қатор омӯзгорону олимони ДДОТ ба номи С. Айни бо маърузаҳои илмӣ баромад намуданд.

Конфронс бо муҳокимаҳои пурсамари илмӣ, табодули афкор ва пешниҳоди андешаҳои нав ҷиҳати рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф ҷамъбаст гардид.



○ ЧАЛАСАИ ВАСЕЪ

НАТИҶАГИРӢ

АЗ ФАЪОЛИЯТИ НУҲМОҶАИ ДОНИШГОҶ ДАР СОЛИ 2025

Рӯзи 13.10.2025 дар Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ ҷаласаи васеъи Шурои олимон баргузор гардид. Дар кори он ҳайати раёсат, садорати факултетҳо, мудирони кафедраҳо ва устодон иштирок намуда, фаъолияти донишгоҳ дар нӯҳ моҳи соли 2025 натиҷагирӣ карда шуд.

Баъд аз садо додани Суруди миллӣ, ректори донишгоҳ Аҳлиддин Ибодуллозода ҷаласаро ифтитоҳ намуда, сардорони раёсатҳои таълим, илм ва робитаҳои байналмилалӣ бо рӯнамоҳи муфассал ҳисоботи худро пешниҳод намуда, дар бораи дастовардҳо, мушкилоти мавҷуда ва роҳҳои ҳалли онҳо маълумот доданд.

Сипас деканҳои факултетҳо бо ироаи ҳисобот аз фаъолияти факултетҳо, аз ҷумла иштироки устодону донишҷӯён дар озмунҳои ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ, таҳияи китобҳои дарсӣ ва дастурҳои методӣ, нашри мақолаҳои илмӣ дар маҷаллаҳои сатҳи байналмилалӣ, ҷимояи рисолаҳои номзадӣ ва докторӣ

ва баланд бардоштани иқтидори илмӣ факултетҳо гузориш доданд.

Дар идома, ректори донишгоҳ Аҳлиддин Ибодуллозода таъкид намуданд, ки натиҷаҳои нӯҳмоҳаи фаъолияти донишгоҳ нишондиҳандаи рушди устувори соҳаҳои таълим, илм, тарбия ва робитаҳои байналмилалӣ мебошанд. Вай



афзуд, ки Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ ҳамчун маркази бузурги тайёрии кадрҳои соҳаи маориф дар асоси сиёсати маорифпарваронаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон фаъолияти худро самаранок идома дода истодааст.

Ҷамчунин зарурати баланд бардоштани сифати таълим, таҳкими тарбия, густариши корҳои илмӣ тадқиқотӣ ва тавсеаи ҳамкориҳои байналмилалиро таъкид намуда, аз

устодону кормандон даъват ба амал овард, ки дар роҳандозии ҳадафҳои дар пеш истода ва татбиқи барномаҳои давлатӣ дар соҳаи маориф ва илм саҳми арзандаи худро гузоранд.

Бо ҳамин тартиб, фаъолияти Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ дар нӯҳмоҳаи соли 2025 қаноатбахш арзёбӣ гардида, вазифаҳои минбаъда дар самтҳои таълим, илм, тарбия ва робитаҳои байналмилалӣ ба масъулон ва роҳбарони воҳидҳо фаҳмонида шуданд.



○ ВОХҶҶҶ

Дар воҳҷҷҷ бо донишҷӯёни курси аввали факултетҳои технология, таърих, иқтисод ва идора, забон ва адабиёти рус, педагогика, забони англисӣ ва забонҳои Шарқ, ки рӯзи 14.10.2025 баргузор гардид, риояи тартибу низом, омӯзиши илмҳо ва азхуд кардани забонҳои хориҷӣ дар маркази таваҷҷуҳи Аҳлиддин Ибодуллозода ректори Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ қарор гирифт.

Зимни воҳҷҷҷ ректор ба мавзӯи риояи тартибу низом, саривақт ҳозир шудан ба донишгоҳ ва иштироки фаъол дар дарсҳо таъкид карданд. Аҳлиддин Ибодуллозода донишҷӯёнро даъват намуданд, ки аз рӯзҳои аввали таҳсил

ТАРТИБУ ИНТИЗОМ, ОМУЗИШИ ИЛМ ВА ЗАБОНҶҶҶ ХОРИҶӢ ДАР МАРКАЗИ ТАВАҶҶУҶ РЕКТОР



ба омӯзиши қиддӣ ва аз худ кардани фанҳои таълимӣ эътибор диҳанд ва барои ояндаи дурахшони хеш аз ҳоло талош намоянд.

Ректор инчунин иштирок дар озмунҳои сатҳи гуногун ва олимпиадаҳои байналмилалиро муҳим шумурда,

донишҷӯёнро ба рушду тақмили қобилиятҳои зеҳнӣ ва эҷодӣ ҳидоят карданд. Риояи сару либоси тавсиявӣ, дури ҷустан аз бегонапарастӣ ва аз гуруҳу ҳаракатҳои мамнӯъ аз дигар паёмҳо буданд, ки дар мулоқот таъкид гардиданд.

Ҷадафи асосии воҳҷҷҷ ин

пеш аз ҳама шиносӣ ва огоҳ намудани донишҷӯёни соли аввал бо тартибу низом, ҷалб ба омӯзиши илмҳо ва азхуд кардани забонҳои хориҷӣ, ташвиқи ҳаёти солим ва иштироки фаъол дар чорабиниҳои илмӣ, сиёсӣ ва фарҳангӣ мебошад.

Ректор бинобар дастури ҳидоятҳои Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон

таъкид намуданд, ки донишгоҳ фаъолияти худро ба самти тарбияи мутахассисони соҳибмаърифат, ватандӯст ва ҷавобгӯ ба талаботи бозори меҳнат равона намудааст.

Дар анҷом ба донишҷӯён муваффақиятҳои илмӣ орзу карда, онҳоро ба фаъолиятҳои созида ва ҳифзи шарафу нуфузи Ватан даъват намуданд.



ҚАЛАМ АСТ, КИ ҶОМЕАРО МЕСОЗАД:

ЗАРУРАТИ БАЛАНД БАРДОШТАНИ МАҚОМИ ОМУЗГОР ДАР ЗАМОНИ МУОСИР

**Дар тамоми дав-
раҳои таърих, омӯз-
горон мавқеи хос-
са дошта, ҳамчун
таблиғгари илму
дониш, роҳнамо
ва ҳидоятгари на-
слҳо шинохта шу-
даанд. Дар фарҳан-
ги халқҳои гуногун
низ шахсияти муал-
лим ҳамчун шахси-
ятест, ки на танҳо
илму маърифатро
интиқол медиҳад,
балки инсонро ба
камол мерасонад,
арҷ гузошта шу-
дааст. Пешрафти
илм, рушди иқти-
сод ва устувори
ҷомеа дар ҳама за-
монҳо ба фаъоли-
яти омӯзгорон во-
бастагӣ доштааст.**

Омӯзгор танҳо ба омӯзиши фанҳо маҳдуд намешавад; ӯ ҷаҳонбинии ҷавонро ташаккул медиҳад, онҳоро ба ахлоқи ҳақиқат ва ахлоқи ҳақиқат намуда, ба арзишҳои инсониву миллӣ ва фарҳанги ҷомеа арҷ гузоштан ҳидоят менамояд. Аз ҳамин ҷост, ки нақши муаллим яке аз сутунҳои асосии рушди маънавия ва иҷтимоии ҷомеа маҳсуб мешавад.

Дониш ҳамчун сарчашмаи асосии қудрат ва пешрафт аз насл ба насл тавассути омӯзгор интиқол меёбад. Бе паҳншавии донишу маърифат ҷомеа ва давлат наметавонанд рушд кунанд. Омӯзгорон на танҳо маълумоти фанӣ меомӯзонанд, балки малакаи тафаккури интиқодӣ, қобилияти таҳлил ва татбиқи дониш дар амалро дар шогирдон ташаккул медиҳанд.

Дар асри иттилоот, ки сарчашмаҳои маълумот бешумор ва гуногунанд, нақши омӯзгор боз ҳам муҳимтар мегардад. Муаллимон ҷавонро меомӯ-

зонанд, ки воқеиятро аз маълумоти бардурӯғ ҷудо карда, аз манбаъҳои илмӣ дуруст истифода намоянд ва ҷаҳонбинии илмӣ худро васеъ гардонанд.

Илова бар ин, омӯзгорон ҳомили фарҳанг ва ҳувияти миллӣ мебошанд. Онҳо забон, адабиёт, таърих ва суннатҳои миллиро ба наслҳои нав меомӯзонанд. Агар ин раванд суст гардад, эҳтимоли аз байн рафтани ҳувияти миллӣ ва фарҳанги ҷомеа вучуд дорад.

Вазифаи омӯзгор танҳо ба додани дониш маҳдуд намешавад. Ӯ ҳамзамон парваришгари маънавия ва сохтмони шахсият аст. Омӯзгор бо сухан, рафтор ва муносибати худ барои шогирдон намунаи ибрат мегардад. Чунон ки Ян Амос Коменский таъкид кардааст: «таълим бе тарбия монанди ҷисме бе руҳ аст». Ин гуфта собит месозад, ки рисолати омӯзгор танҳо интиқоли дониш набуда, балки парвариши инсонӣ масъулиятшинос ва боарзиш низ мебошад.

**Агар дар ҷаҳон набвад омӯзгор,
Шавад тира аз беҳирад рӯзгор.**

А.С. Макаренко низ нақши омӯзгорро бо «меъмури шахсият» баробар донистааст. Дар ҳақиқат, маҳз муаллим шахсияти маънавия, иҷтимоӣ ва фарҳангии инсонро ташаккул медиҳад.

Таърихи инсоният нишон медиҳад, ки ҳеҷ гуна ислоҳоти иҷтимоӣ ва фарҳангӣ бе мактаб ва бе омӯзгор амалӣ нашудааст. Пешсафони ҳаракатҳои маърифатпарварӣ ҳамеша омӯзгорон буданд ва маҳз тавассути онҳо ҷомеа ба сатҳи нави рушд гузаштааст.

Дар даврони истиқлолияти миллӣ низ мақоми омӯзгор боқӣ мондааст. Онҳо ҷавонро ба худшиносӣ, ватандӯстӣ, масъулияти иҷтимоӣ ва фаъолияти созанда роҳнамоӣ мекунад. Бо талош ва заҳмати омӯзгорон ҷомеа мутахассисони баландсисоати баланддараҷа, соҳибкасбони бозэтимод ва шаҳрвандони фаъоли

ҷомеаро ба даст меорад.

Чӣ бояд кард, то мақому манзалати омӯзгор боз ҳам баланд бардошта шавад?

Мақому манзалати омӯзгори имрӯз нисбат ба даҳсолаи пеш ба таври назаррас тағйир ёфтааст. Агар дар солҳои қаблӣ омӯзгор бештар бо мушкилоти маош ва шароити корӣ рӯ ба рӯ мешуд, имрӯз давлат ва ҷомеа тадриҷан ба ҷойгоҳи ӯ таваччуҳӣ бештар зоҳир менамоянд. Яке аз намунаҳои равшани ин раванд афзоиши марҳила ба марҳилаи музди маоши омӯзгорон дар солҳои охир мебошад, ки ин худ далели дастгирии давлат аз соҳаи маориф аст. Бо вучуди ин, танҳо зиёд шудани маош барои баланд бардоштани мақоми омӯзгор кофӣ нест. Барои тақвияти воқеии манзалати иҷтимоии муаллим як қатор тадбирҳои иловагӣ ва ҳамаҷониба заруранд.

Аввалан, муносибати бозэҳтиром ба омӯзгор бояд дар ҳамаи сатҳҳо — аз ҷониби хонандагон, волидон ва мақомоти давлатӣ — ҳамчун як меъёри фарҳангӣ ба роҳ монда шавад. Чунки бе эҳтиром ва қадриносии ҳеҷ як ислоҳоти соҳа самараро устувор намедиҳад.

Сониян, тарғиби мақому нақши омӯзгор тавассути воситаҳои ахбори умум, шабакаҳои иҷтимоӣ ва барномаҳои фарҳангӣ аҳамияти вижа дорад. Дар ҷомеае, ки нақши омӯзгор ноҳада гирифта намешавад, насли ҷавон низ ба арзиши илму маориф камтар таваччуҳ зоҳир мекунад.

Сеюм, зарур аст, ки барои омӯзгор шароити муносиб дар муассисаҳои таълимӣ фароҳам оварда шавад. Ин шароит танҳо бо додани маош маҳдуд намешавад, балки фарогири синфхонаҳои муҷаҳҳаз, китобхонаҳои замонавӣ, дастрасӣ ба интернетӣ босифат ва технологияҳои иттилоотӣ мебошад. Танҳо дар чунин муҳит омӯзгор метавонад дониш ва эҷодкорӣ худро ба таври комил амалӣ созад.



**Айнуллозода Нахтулло Айнулло,
муовини аввал, муовини ректор оид ба таълим**

Чорум, бояд сатҳи донишгоҳҳои омӯзгорӣ ва ҷалби ҷавонони лаёқатманд барои интихоби касби муаллимӣ таъмин карда шавад. Агар беҳтарин ҷавонон омӯзгориро интихоб кунанд, сифати таълим ба таври назаррас боло меравад.

Панҷум, муҳим аст, ки барномаҳои тақмили ихтисос ва мубодилаи таҷриба ҳам дар дохил ва ҳам дар хориҷи кишвар барои омӯзгорон роҳандозӣ гарданд. Ин амал имкон медиҳад, ки муаллим бо таҷрибаи ҷаҳонӣ шинос шуда, дониши касбии худро пайваस्ता нав кунад.

Ниҳоят, бояд системаи ҳавасмандсозӣ ва қадрдонӣ барои омӯзгорони пешсаф қорӣ гардад. Арҷгузорӣ ба беҳтарин омӯзгорон на танҳо онҳоро руҳбаланд мекунад, балки барои дигарон низ намунаи ибрат мегардад.

Татбиқи ин тадбирҳои метавонад мақоми иҷтимоии омӯзгорро тақвият бахшад ва ҷойгоҳи ӯро ҳамчун сутуни асосии ҷомеа боз ҳам устувортар гардонад.

Дар ҷаҳони имрӯз, ки илму техника бо суръати баланд рушд мекунад, ва-

зифаи омӯзгор боз ҳам мураккабтар шудааст. Ӯ бояд на танҳо дониш диҳад, балки донишҷӯёнро ба худомӯзӣ, таҳқиқ ва эҷодкорӣ ҳидоят намояд. Омӯзгори муосир бояд равоншинос, раҳнамо ва ҳамзамон менаҷери раванди таълим бошад.

Бо ҷамъбасти гуфтаҳои метавон хулоса кард, ки нақши омӯзгор дар ҷомеа хеле фароҳ аст. Ӯ омӯзгори ҳаёт, тарбиятгари ахлоқ, интиқолдиҳандаи фарҳанг ва сарчашмаи пешрафти иҷтимоӣ мебошад. Ҷомеае, ки омӯзгорро арҷ мегузорад, ҳатман тараққӣ мекунад.

Бинобар ин, эҳтиром ва қадриносии аз омӯзгор на танҳо қарзи ахлоқӣ, балки шартӣ зарурии рушду пойдорӣ давлату ҷомеа ба шумор меравад. Бо итминон гуфтан мумкин аст, ки бо роҳандозии ҳидоятӣ ташаббусҳои Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ва қабули Қонун «Дар бораи мақоми омӯзгор» дар фазои соҳа таҳаввулотӣ бузурге ба вучуд омада, саҳми омӯзгоронро дар рушду пешрафти устувори давлат ва тақомули ҷомеа ба таври равшан нишон медиҳад.

ТАЪЛИМУ ТАРБИЯ

ВОХҶҲҲИ РЕКТОР БО ДОНИШЧҶҲНИ КУРСИ АВВАЛ

Рӯзи 14.10.2025 ректори Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни Аҳлиддин Ибодуллозода бо донишчӯени курси аввали факултетҳои математика, физика, химия, романӣ-германӣ воҳӯрии судманд доир намуданд.

Ректор дар суҳанронии хеш зикр намуданд, ки донишгоҳ дар заминаи дастури ҳидоятҳои Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон фаъолияти худро ба самти тарбияи мутахассисони соҳибмаърифат, ватандӯст ва ҷавобгӯ ба талаботи бозори меҳнат равона намудааст.

Ҷ таъкид дошт, ки донишчӯён бояд аз рӯзҳои аввал ба омӯзиши ҷиддӣ, таҳқиқи илм, иштирок дар озмуну чорабиниҳо ва рушди қобилиятҳои зеҳнӣ ва эҷодии худ тавачҷҷу

зоҳир намоянд.

Инчунин қайд карданд, ки донишчӯён ҳамчун намояндагони насли нави ҷомеаи донишманд бояд намунаи фарҳанги баланд, ахлоқи ҳа-



мида ва масъулияти шаҳрвандӣ бошанд. Зеро муҳити донишгоҳ барои ҳар як ҷавони соҳибистеъдод имкони васеъ фароҳам меорад, то бо истифода аз шароити мусоид дониш, малака ва ҷаҳонбинии худро тақвият баҳшанд.

Дар анҷом Аҳлиддин Ибо-

дуллозода ба донишчӯён барори пешрафт дар таҳсил орзу намуда, онҳоро ба кӯшиши доимӣ дар омӯзиш, иштироки фаъл дар ҳаёти илмӣ ва ҷамъиятӣ, таҳкими дониш ва нигоҳдории обрӯи донишгоҳ ва кишвари азизамон раҳнамун сохтанд.

ҲАМКОРӢ

СОЗИШНОМАИ ҲАМКОРӢ БО ДОНИШГОҲИ МИЛЛИИ ИЛМӢОИ КОМПЮТЕРӢ ВА РУШДӢБАНДАИ ПОКИСТОН БА ИМЗО РАСИД

15-уми октябри соли 2025 миёни Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни ва Донишгоҳи миллии илмҳои компютерӣ ва рушдбандаи Покистон созишномаи ҳамкорӣ ба таври маҷозӣ ба имзо расид.

Созишнома аз ҷониби ректори Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни, профессор Ибодуллозода Аҳлиддин ва ректори Донишгоҳи миллии илмҳои компютерӣ ва



рушдбанда, доктор Офтоб Аҳмад Маруф дар асоси Оинномаҳои ҳар ду муассиса ба

имзо расонида шуд. Ҳадафи асосии созишномаи мазкур ба роҳ мондани

ҳамкориҳои дарозмуддати байналмилалӣ дар самтҳои таълим, илм, тадқиқот ва мубодилаи таҷриба дар самти омӯзиши зеҳни сунъӣ мебошад.

Тибқи бандҳои созишнома, ҷонибҳои созишнома зерин ҳамкорӣ хоҳанд кард: омӯзиши зеҳни сунъӣ, рушди табодули таҷрибаомӯзии омӯзгорон ва донишчӯён, таҳия ва татбиқи барномаҳои муштаракӣ таълимӣ ва илмӣ, ташкили конференсҳо, семинарҳо ва мизҳои гирд, нашри маводи илмӣ ва методӣ, гус-

тариши робитаҳои илмӣ ва омӯзишӣ барои баланд бардоштани сифати таҳсил.

Маврид ба зикр аст, ки Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни феълан ҳамкориҳои судмандро бо зиёда аз 117 муассисаи олиии ватаниву хориҷӣ дар самтҳои илмиву таълимӣ ва фарҳангӣ ба роҳ мондааст ва тасмим дорад, ки дар оянда доираи ин ҳамкориҳоро бо муассисаҳои бонуфузи байналмилалӣ боз ҳам тавсеа баҳшад.

ТАШРИФИ НАМОЯНДАГОНИ БАРНОМАИ СТИПЕНДИЯИ LANE KIRKLAND БА ДОНИШГОҲ

16 октябри соли ҷорӣ ба Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни намояндагони Барномаи стипендияи Lane Kirkland — Президенти Бунёди «Пешвоёни тағйирот» хонум Агата Вержбовска Мязга ва мудирӣ барнома хонум Уршула Собетска ташриф оварданд.

Меҳмононро муовини ректор оид ба робитаҳои байналмилалӣ Қурбонзода Рухсона истиқбол намуда, зимни мулоқот масъалаҳои тавсеаи ҳамкориҳои дуҷониба миёни муассисаҳои таҳсилоти олиии кишвар ва муаррифии Барномаи стипендияи Lane Kirkland ҷиҳати дарёфти грант мавриди баррасӣ қарор гирифтанд.

Ҷонибҳои омодагии худро барои густариши ҳамкорӣ дар самтҳои муҳими илмӣ ва таълимӣ баён намуданд.

Мариди зикр аст, ки Барномаи стипендияи Lane Kirkland рушди инфиродии ҷавонони фаъоли давлатҳои интихобшудаи Аврупои Шарқӣ ва Осиёи Марказиро дастгирӣ намуда, ҳадафи он табодули таҷрибаи Ҷумҳурии Полша дар самти дигаргунсозии сисёӣ ва ҳамгирӣ бо Иттиҳоди Аврупо мебошад.

Дар доираи барнома, донишчӯён имкони таҳсил дар яке аз донишгоҳҳои пешқада-



ми Полша ва амалӣ намудани барномаи таълимӣ инфиродӣ худро пайдо менамоянд.

Айни ҳол Барномаи стипендияи Lane Kirkland озмуни

нави худро барои соли таҳсили 2025–2026 эълон намуда, шаҳрвандони Тоҷикистон низ метавонанд барои дарёфти ин грант ширкат варзанд.

ҶАМКОРӢ

ТАШКИЛИ ГУРӢҲИ КОРӢ

БАРОИ ТАҲЛИЛ ВА ТАКМИЛИ СИФАТИ ТАЪЛИМ

Бо мақсади таҳким бахшидани сифати таълим, баланд бардоштани сатҳи касбии омӯзгорон ва тақмили низомии назорати методи дарсҳо, дар асоси фармоиши ректори донишгоҳ аз ҷониби шуъбаи идоракунии сифати таҳсилот ва назорати электронӣ гурӯҳи корӣ аз ҳисоби омӯзгорони соҳиб-таҷриба ва методистони варзида ташкил карда шуд.



Чаласаи нахустини гурӯҳи кориро муовини якум, муовини ректор оид ба таълим Айнуллозода Н. ифтитоҳ намуда, ҳозиринро бо мақсад, вазифа ва аҳаммияти таъсиси гурӯҳи мазкур шинос кард. Ӯ таъкид намуд, ки ин иқдом қадами ҷиддӣ дар самти баланд бардоштани сифати таълим, рушди фарҳанги педагогӣ ва мустақкам намудани масъулияти касбии омӯзгорон мебошад.

Яке аз вижагиҳои хоси фаъолияти гурӯҳ дар он ифода меёбад, ки қисми зиёди таҳлилҳо бо истифода аз сабтҳои видеоии камераҳои назоратии синфхонаҳо анҷом дода мешаванд. Ин усули муосир имкон медиҳад, ки ҳар як дарс бо дақиқӣ ва бе таъсири субъективӣ дар муҳити воқеӣ таҳлил гардад. Бо ёрии чунин назорати электронӣ фаъолияти омӯзгорон ва сатҳи

омодагии онҳо бо диди ва сеъ ва таҳлили муқоисавӣ арзёбӣ мегардад.

Ҳар як сабти видеоии дарс мавриди муҳокимаи гурӯҳӣ қарор гирифта, натиҷаҳо дар шакли ҳисоботи хаттӣ ҷамъбаст мешаванд. Дар асоси ин таҳлилҳо тавсияҳои амалӣ ва пешниҳодҳои методӣ таҳия гардида, барои тақмили усулҳои таълими муосир, боло бурдани шавқу завқи донишҷӯён ва тақими робитаи методи омӯзгорон истифода мешаванд.

Мувофиқи нақшаи корӣ, гурӯҳ ҳар ҳафта натиҷаи таҳлилҳои худро ба раёсати донишгоҳ пешниҳод менамояд. Ин раванд ба роҳбарият имкон медиҳад, ки сатҳ ва сифати таълимиро дар факултетҳо ва кафедраҳо мунтазам назорат карда, чораҳои зарурии ислоҳӣ ва дастгирии методиро роҳандозӣ намояд.

Илова бар ин, гурӯҳи корӣ таҷрибаи омӯзгорони пешсафро низ омӯхта, онро ҳамчун намунаи беҳтарин барои омӯзгорони дигар тавсия медиҳад. Дар охири ҳар семестр ҳисоботи ҷамъбастӣ ва хулосаҳои таҳлилий ба шуъбаи идоракунии сифати таҳсилот ва назорати электронӣ пешниҳод карда мешавад.

Чунин гурӯҳҳои корӣ, ки ҳамасола дар донишгоҳ ташкил меёбанд, дар баланд бардоштани масъулияти шахсии омӯзгорон, густариши тафаккури методӣ, тақими интизом ва боло бурдани сатҳи умумии сифати таълим саҳми назаррас мегузоранд.

Иқдоми мазкур на танҳо шакли назорат, балки равандест, ки ба рушди ҳамкориҳои касбӣ, тақвияти тафаккури эҷодӣ ва ташаккули муҳити солими таълимӣ дар донишгоҳ равона гардидааст.

ШУРОИ ИЛМӢ-МЕТОДӢ

БАРАСИИ МАСЪАЛАҲОИ ИЛМИЮ МЕТОДИИ ДОНИШГОҲ ДАР ҶАЛАСАИ НАВБАТИИ ШУРОИ ИЛМӢ-МЕТОДӢ



Ҷаласаи навбатии Шурои илмӣ-методи донишгоҳ, ки 16.10.25 таҳти роҳбарии муовини ректор оид ба корҳои илмӣ, доктори илмҳои химия, профессор Раҷабзода С.И. доир шуд, се масъаларо мавриди баррасӣ қарор дод.

Роҷеъ ба «Ҳолати иҷрои лоиҳаҳои илмӣ-фармоиши ДДОТ ба номи С. Айни дар кафедраҳои умумидонишгоҳӣ ва факултетҳо» директори Маркази таъбу нашр, тарҷума ва баргардон профессор С. Ҳоҷазод гузориш дод. Номбурда иброз дошт, ки мутобиқи дастури ректори донишгоҳ бояд ҳамаи кафедраҳои факултетҳо вобаста ба самти ихтисос лоиҳаҳои илмӣ-таҳқиқотии худро таҳия намуда, ба Шурои ҳамоҳангсозии лоиҳаҳои илмӣ-таҳқиқотии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон пешниҳод намоянд. Дар соли 2025 ба Шурои ҳамоҳангсозии корҳои илмӣ-таҳқиқотии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон 43 лоиҳаи илмӣ-таҳқиқотии ДДОТ ба номи С.Айни пешниҳод гардид. Шурои ҳамоҳангсозии КИТ АМИТ аз 43 лоиҳаи пешниҳодгардида 12 лоиҳаро, ки аз ташхиси экспертӣ гузаштанд, барои маблағгузорӣ дар соли 2026 ба Вазорати рушди иқтисод ва савдо пешниҳод намуд.

9 кафедра лоиҳаи муштарак дошта, ду кафедра то ҳол лоиҳа пешниҳод накардаанд. Таъкид гардид, ки бояд лоиҳаҳои пешниҳодгардида ба зинаҳои минбаъда пешниҳод гарданд.

Оид ба «Вазъи фаъолияти таълимиву методӣ ва ҳуҷҷатгузори донишҷӯёну магистрантҳои хориҷӣ» мудирӣ шуъбаи робитаҳои байналмилалӣ Мубинхони Мубинпур гузориш дод.

Сардори Раёсати илм ва инноватсия Абдуҷалилзода Фарзона дар мавриди «Тақсими мавзӯҳои рисолаҳои хатми бакалавр ва магистр барои хатмкунандагони соли таҳсили 2025-2026» гузориш дод. Таъкид шуд, ки аз 918 нафар хатмкунандагони шакли таҳсили рӯзона 450 нафар мавзуи рисолаҳои худро тасдиқ намудаанд. Барои тақрир нагардидани мавзӯҳо ҷоннок намудани шурои олимони факултетҳо зарур шуморида шуд.

Дар хотима раиси Шурои илмӣ-методӣ, профессор Раҷабзода С.И. 26 адад дастур, воситаи таълим, комплекси таълимиву методӣ ва монографияро барои тасдиқ пешниҳод намуд, ки ҳамаи онҳо бо иттифоқи оро ба нашр тавсия шуданд.

Аз рӯи масъалаҳои баррасишуда қарорҳои дахлор қабул гардид.

КОНФЕРЕНСИЯИ ИЛМӢ-АМАЛӢ БАҲШИДА БА РӢЗИ ЗАБОНИ ДАВЛАТӢ

Рӯзи 2-юми октябри соли равон дар Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни баҳшида ба Рӯзи забони давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар мавзӯи «Масъалаҳои рушди забони тоҷикӣ дар охири асри XIX ва ибтидои асри XX» конференсияи илмӣ-амалӣ баргузор гардид.



Конференсия бо садо додани Суруди миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва сухани ифтитоҳии муовини ректор оид ба корҳои илмӣ, доктори илмҳои химия, профес-

сор Раҷабзода Сирочиддин Иқром оғоз ёфт.

Дар ҷараёни ҳамоиш меҳмонон ва донишмандон бо маърузаҳои илмӣ худ баромад намуданд. Аз ҷумла:

Матробиён Саодатшо Қосимзода – Вакили Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, доктори илмҳои филология, профессор, дар мавзӯи «Баъзе масъалаҳои грамматикаи забони тоҷикӣ: комёбиҳо ва ноқомҳои он»;

Мирзоева Моҳира Мадирроҳимовна – доктори илмҳои филология, профессор, кафедраи услубшиносӣ ва таҳрири адабии Донишгоҳи миллии, дар мавзӯи «Таъсири адабиёти классикӣ ба осори устод Айни»;

Ғадов Нурхон – доктори илмҳои филология, профессор, кафедраи назария ва амалияи забоншиносии ДДОТ ба номи С. Айни, дар мавзӯи «Мавқеи забон дар ҷомеа».

Зимни баромадҳо таъкид гардид, ки забон ҳамчун неъмат ба бебаҳо воситаи муҳими муошират ва ифодагари ҳувияти миллӣ буда, нақши он дар рушди ҷомеа бузург аст.

Қайд шуд, ки бо даст овардани Истиқлоли давлатӣ марҳалаи нави рушди забони тоҷикӣ оғоз гардида, имрӯз он дар қатори забонҳои зиндаи ҷаҳон мақоми шоиста касб намудааст. Забони тоҷикӣ ҳамчун мероси аҷодӣ барои ҳар як шаҳрванди кишвар мояи ифтихор буда, масъулияти наслҳои имрӯз ва оянда аст, ки онро ҳифз ва ба наслҳои минбаъда ҳамчун дастоварди бузург интиқол диҳанд.

Ҷумҳурии Тоҷикистон бо ташаббуси бевоситаи Пешвои муаззами миллат, Президенти маҳбуби кишвар муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон борҳо мизбони нишастҳои сатҳи баланди байналмилалӣ буд ва баргузори чандин конфронсу саммит ва ҳамоишҳои сатҳи ҷаҳонӣ нуфузу қудрати дипломатияи кишвари моро ба маротиб баланд бардоштаву дар ин росто дар сатҳи нави ҳамкориҳои минтақавию стратегӣ мақоми махсус касб намудааст. Баргузори чандин конфронсу саммитҳои муҳими Созмони Милали Муттаҳид оид ба об ва иқлим, ҷаласаҳои Созмони ҳамкориҳои Шанхай, ҳамоишҳои Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил ва дигар чорабиниҳои сатҳи олӣ нишон медиҳанд, ки Тоҷикистон дар арсаи байналмилалӣ ба ҳайси давлати устувор, эътимодбахш, ташаббускор ва дорони сиёсати хориҷии хирадмандона шинохта шудааст.

Баргузори ду ҳамоиши бузурги байналмилалӣ Саммити «Осиёи Марказӣ-Русия» ва ҷаласаи Шурои сарони давлатҳои Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил 9-10 октябри соли 2025, ки имрӯзҳо дар шаҳри Душанбе бо шукӯҳи шаҳомати баланд баргузор гардида истодааст, гувоҳи равшани сиёсати хирадмандонаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар пояи сулҳ, муколама ва ҳамкориҳои судманд бо шарикони минтақавию стратегӣ арзёбӣ мегарадад.

Аз рӯзҳои аввали давлатдорӣ дар ташаккули сиёсати хориҷии Тоҷикистон Роҳбари давлат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон сиёсати «дарҳои кушод» ва ҳамзистии сулҳомезро ҳамчун принсипи асосии муносибатҳои хориҷӣ муқаррар намуданд. Маҳз ҳамин сиёсати мутавозин боис гардид, ки кишвари мо имрӯз на танҳо дар минтақа, балки дар арсаи васеи байналмилалӣ ҳамчун ҷонибдори сулҳу субот ва баҳамой шинохта шудааст.

Ҷаласаи навбатии Шурои сарони давлатҳои Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил дар Душанбе низ аҳамияти сиёсату таърихӣ бузург дорад ва Тоҷи-

кистон аз рӯзҳои аввали узвият дар Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил ҳамеша ҷонибдори таҳкими робитаҳо, ҳамгирии иқтисодӣ, густариши ҳамкориҳои фарҳангӣ ва ҷамоҳангсозии сиёсати амниятӣ будааст. Ҳамин нақш ва мавқеи фаъоли Тоҷикистон дар Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил боис гардид, ки имрӯз низ Душанбе мизбони ҷаласаи сарони ин иттиҳод гардад.

Ин чорабиниҳои муҳими сатҳи баланд, бори дигар имкон медиҳанд, ки кишвари мо тавони баргузори, фарҳанги дипломатӣ ва сиёсати мутавозини худро намоиш диҳад. Сиёсати хориҷии мамлақати мо аз рӯзҳои аввал бар пояи эҷоди муҳити эътимод, ҳамзистии осоишта, сулҳу субот, эҳтиром ва арҷгузори ва рушди ҳамгирии созанда устувор гардидааст. Саммити навбатӣ, ки дар Душанбе баргузор шуда истодааст, аҳамияти хос пайдо мекунад, зеро дар он давраи нави муносибатҳои Русия ва давлатҳои Осиёи Марказӣ дар замони пас аз пандемия, тағйироти иқлим ва рақобатҳои геополитикӣ муҳокима шуда истодааст.

Баргузори ҳамзамони ду чорабиниҳои бузург дар Душанбе рамзи ҷамоҳангсозии

ДУШАНБЕ – МИЗБОНИ ЧОРАБИНИҲОИ САТҲИ БАЙНАЛМИЛАЛӢ

зи сиёсати минтақа бо ҳадафҳои стратегӣ мебошад. Мо бо эътимод гуфта метавонем, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон тавони онро дорад, ки на танҳо мизбони расмии чорабиниҳо бошад, балки ҳамчун майдони муколамаи воқеӣ ва ҳамбастагии сиёсӣ амал кунад. Маҳз чунин муҳит барои таҳкими дипломатияи бисёрҷониба ва рушди ҳамкориҳои иқтисодии муосир зарур аст.

Чанд рӯзи охир номи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар сарҳати расонаҳои минтақа ва ҷаҳонӣ ҳамчун кишвари мизбони ду чорабиниҳои муҳими сиёсӣ сатҳи ҷаҳонӣ чарх мезанад, аз кишвари мо, бахусус аз сиёсати хирадмандона ва ташаббуси беназири Пешвои муаззами миллати мо бо муҳаббат ва эҳтирому арҷгузори махсус ҳарф мезананд, ки ин ҳама боиси ифтихору иқболи баланди ҳар як тоҷику тоҷикистонист. Душанбеи гулдадомон боз ҳам зеботару хуштароват гардида, барои пешвози меҳмони олиқадр, сарони давлатҳои аъзои Шууро, вазирони корҳои хориҷӣ, намояндагони давлатҳои шомили Шууро, журналистони дохиливу хориҷӣ дар сатҳи хеле баланди ташаккилӣ, таъмини амният, шароити мусоиди муосир барои тарғиби ин чорабиниҳои муҳими сиёсӣ дастрас буда, то ба имрӯз дар тамоми шабақаҳои телевизионии давлатҳои ҳамсоя ва расонаҳои иттилооти шабақаҳои телевизионӣ ва радиои бонуфузи дунё хабарҳои тоза аз рафти ин чорабинӣ ба таври васеъ пахш шуда истодааст, ки ин ҳама бори дигар нуфузу эътибори кишвари моро дар сатҳи байналмилалӣ боз ҳам болотар мебарад. Мардуми кишвар, бахусус сокинони пойтахт дар ин шабу рӯзҳо бо таъби болидаву эҳсоси баланди хушҳолӣ дар кӯчаҳои шаҳрамон ба қору пешаи худ машғул ҳастанд, аз баргузори ин



Сайрам Бақозода,
мудири кафедраи назария
ва таърихи адабиёти ДДОТ
ба номи С.Айнӣ

чорабиниҳои сатҳи баланди ҷонибдорӣ намуда, заҳмати шабонарӯзии Ҳукумати Ҷумҳурий, бахусус талошҳои бесобиқаи мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии шаҳри Душанберо дар шахсияти Раиси шаҳр муҳтарам Рустами Эмомалӣ Қадр намудаву бо ифтихори баланди ватандорӣ дар кӯчаҳои пойтахти азизамон хушҳолӣ доранд.

Ин ҳама сарҷамъиву иттиҳоди миллати мо бори дигар нишон медиҳад, ки Тоҷикистони азизамон зеро роҳбарии Пешвои муаззам ва маҳбуби миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон тавони онро дорад, ки дар шароити ҷаҳонӣ бисёрҷунбӣ ва рақобати сиёсӣ ҳамчун майдони ҷамоҳангсозии манфиатҳои давлатҳо ва таҳкими ҳамгирии минтақавӣ амал намояд.

ОМУЗГОР, ТАРБИЯТГАРИ ВИҶДОН, АХЛОҚ ВА ИНСОНИЯТ АСТ



Давлатов Эрач,
сармутахассиси Раёсати кадрҳо
ва корҳои махсуси ДДОТ ба
номи С. Айнӣ

Сарчашмаи ҳамаи хушиҳо, ободии ҳамаи маҳфилҳо, бузург гардидани ҳамаи шогирдони баркамол маҳз ба омузгорон вобастагӣ дорад. Омузгорон вази фаи ниҳоят душворро ба зимма гирифта, дар зиндагии пур аз розу ниёз тифли инсониятро тарбия менамоянд, илм меомӯзонанд, ки чандон кори осон нест. Муаллим ба қавли бузургон муҳандиси рӯҳии одамон аст.

Тавре ки муҳандис нақша ё созмони ягон кореро ташкил медиҳад, муаллим низ аз рӯзи аввал ба шогирдон адаб меомӯзонанд ва онҳоро ба ҳаёти солими оянда омода месозад. Муаллими оинаи халқ мегӯянд. Оинае, ки ба он нигариста, камбидиву нуксонҳоро бартараф мекунад. Омузгор касест, ки ҳамеша дар ҷустуҷӯи навоарист. Донистану аз худ қардани навоарию ҷамъи рафтору гуфтори нек ба кас ба осонӣ муяссар намешавад. Чандон осон нест, ки аз тифле ки аз олами маънӣ хабаре надорад, олиме сохт. Тавре гуфтаанд:

Ҳаққи устод аз падар беш аст,
В-аз падар устод дар пеш аст.

Муаллим, омузгор - вожаҳое, ки барои фарзанди инсон ошною муқаддас аст. Зери ин калимаҳои бузург омузандаи илму дониш фарҳангу адаб ва пешвои оинаи миллат таҷассум меёбад.

Муаллим шахси барумандест, ки аз хурдӣ инсонро илму адаб омӯхта, уро ба воя мерасонад. Муаллими имрӯз метавонем ба равшангари шомии шогирдон ташбеҳ диҳем, нуре гӯем, ки чашмони шогирдонро равшанӣ мебах-

шад, оламро мунаввар ва мушкили ҳамамаро осон мегардонад.

Ҳар киро устод набвад кор бар
бунёд нест,
Дар раҳи маънӣ рафиқе беҳтар
аз устод нест.

Ҳар миллате, ки сарбаланд аст, таълиму тарбияро қадр мекунад. Ва ҳар ҷое, ки нурест - он ҷо бешак дасте аз дасти устод, сухане аз сухани омузгор ва меҳре аз қалби ин равшангарони рӯҳ аст. Рӯзи омузгор - ин на танҳо як чашн, балки як эҳтиром ба инсон аст, ки на фақат «дарс» мегӯяд, балки зиндагиро меомӯзонад. Омузгор шахсе нест, ки танҳо китобро мекушояд ва аз рӯяш мехонад. Ӯ онест, ки дили шогирдро мекушояд, бо меҳру сабр дар зехни тифл нур меафрӯзад ва бо ҳар як каломаш ояндаи ҷомеаро месозад.

Ҳар кӣ имрӯз бо ифтихор «муҳандис», «доктор», «хуқуқдон» ё «роҳбар» ном дорад, дар кӯдакиаш аз дасти омузгор қалам гирифта, ҳарфи аввалро навиштааст. Омузгор танҳо омузандаи илм нест - ӯ тарбиятгари виҷдон, ахлоқ ва инсоният аст.

Омузгорони ҳақиқӣ таълиму тарбияро бо дили гарм ва масъулияти баланди шаҳрвандӣ ба роҳ мекӯшонанд.

Онҳо ҳамеша аз пайи маърифати миллат мебошанд. Ба ҳамин хотир, ҳазорон шогирд аз паси як омузгор мисли шамъ аз ҷароғ рӯшан мешаванд.

Дар робита ба гуфтаҳои боло сазовор аст, ки Рӯзи омузгорро бо арҷгузори хоса таҷлил кунем. Ҳамарӯза бояд дар қалби мо эҳтиром ба омузгор зинда бошад. Барои ҳар шогирд беҳтарин тухфа - одам будан, бофаҳму меҳрубон будан ва ба илму дониш содиқ мондан аст.

Омузгор ганчини хирад аст. Ӯ аз нур офарида нашудааст, вале нур мебахшад. Ӯ фаришта нест, вале моро ба роҳи рост мебарад. Ӯ пайғамбари илм нест, вале рисолате дорад, ки мисли рисолати пайғамбарон бузург аст.

Биёед омузгорони худро дӯст дорем, аз онҳо омӯзем, бо онҳо ифтихор кунем ва ба онҳо арзанда бошем.

Мақолаи мо, ки бахшида ба иди муаллим омода шудааст, меҳроҳам дар фарҷоми ин мақола ҳамаи устодон, омузгорон, ва тамоми муаллимони Ҷумҳурии Тоҷикистонро барои иди касбиашон сидқан табрику таҳният намуда, баҳрашон беҳтарин неъматҳои Иллоҳи саломати ва рӯзгори хубро таманно дошта бошам.

Тарбия яке аз рукнҳои асосии рушду тақомулёбии кӯдакон ба ҳисоб меравад. Кӯдак мисоли дарахти навшинондае мебошад, ки ниёз ба ғизову об ва нигоҳубин дорад. Агар ба он сари вақт об монда шавад, ғизо дода шавад ва аз ҷониби соҳибаш хуб нигоҳубин ёбад, сари вақт ба камол мерасаду меваи ширин ба бор меорад. Кӯдак ҳам аз овони хурдсолиаш ниёз ба тарбияи ҳамида ва парвариши хуб дорад. Замоне кӯдак ба дунё меояд майнаи сараш ба пуррагӣ фаъолият карда наметавонад, зеро майнаи кӯдак мисли як борхалтаи ҳолӣ мебошад, ки онро таҷрибаи зиндагӣ пур мекунад.

Вазифаи асосии волидайн маҳз аз он иборат аст, ки ин кулвори зиндагии фарзандашро бо чизҳои хубу лозимӣ пур намуда, роҳи надиҳад то амали нолозим ва нодаркор вориди он гарданд, яъне роҳи надиҳад, ки фарзандаш дар ҷодаҳои носолим ба камол расад.

Кӯдак мисоли лавҳаи холиест, ки ҳарчӣ дар кӯдакӣ рӯи он сабт кардӣ, як умр дар он мунъакис хоҳад буд. Падару модар, ки аз зиндагиашон таҷрибаи ғайи андӯхтаанд, бояд ҳар як рафтору кирдор ва гуфтору фарзандашро зеро назорати қатъӣ қарор диҳанд ва нагузоранд, ки ягон амали зиште уро одат шаваду дар зиндагӣ садди роҳи пешрафт ва тақомули ӯ гардад.

Дар урфият меғоянд, ки химчаро дар хурдсолиаш ҳам бояд кард, зеро чун калон гардад дигар касе тавони ҳам задани онро надорад. Оила – ячйкаи асосии ҷомеа мебошад, ки вазифаи асосии он тарбияи насли солим мебошад. Агар кӯдак то лаҳзае ба мактаб рафта тарбияи хуб нагирад, дар он ҷо низ таълими хубе нахоҳад гирифт. Тарбияи худ бунёди таълими хуби кӯдакон аст. Масъулияти нахустине, ки волидайн дар оила ба ўҳдадоранд, ин тарбияи хуби кӯдаконашон

ТАРБИЯ БОЯД ДУТАРАФА БОШАД

дар самти аз худкунии илму дониш буда, падару модар бояд то лаҳзоти мактабхониаш дар дилу ботини ӯ ишқ ба хондану навиштан ва омӯзиши илм парвариш намоянд.

Вақте кӯдак ба мактаб дохил мегардад, ӯ бояд ба омӯзиш аз рӯи шавку рағбат ва меҳри беандоза машғул шавад, на бо зориву тавлалло ё тарси муаллимон ё парадӯ модар. Мактаб зинаи нахустест, ки кӯдак ба дунёи муносибатҳои нав қадам мегузорад. Алақай фаъолияти ҷисмониаш бештар мегардад, ҷаҳонбинияш васеътар мешавад. Дар ин давра ҷустуҷуқдорӣ дар кӯдак оғоз мешавад. Кӯдаки аз оила ҷудошуда худро озод дармеёбад ва ноогоҳона мекушад то дар ҳамаи корҳо саҳмгузор бошад.

Падару модар аввал бояд кӯдакашро барои мактабхонӣ омода созанд. То остонаи мактаб расидан кӯдак бояд пай барад, ки ба кучо қадам мондаву минбаъд вазифаи ӯ дар чист. Кӯдак бояд бифаҳмад, ки мактаб чӣ асту омӯзгор кист, китоб чӣ асту дафтари қалам чистанд. Агар барои кӯдак ҳангоми нахустгӯ ба остонаи мактаб ин мафҳумҳо нав бошанд, ӯ аз ҳамрадиҳояш қадамҳо қафо мекӯнад. Барои омӯзгор дар самти ба таълим фаро гирифтани кӯдак мушқил меафтад. Аз ин лиҳоз омӯзгор маҷбур мешавад, ки аз сари нав уро тарбия намуда, пасон ба таълим ҷалб намояд. Ҷомеаи ҷаҳонӣ имрӯз бар он аст, ки бояд тарбия аз дӯши макотиб бардошта шавад ва ин таҷриба имрӯз дар бештари мамлақати мутараққии ҷаҳон роҳандозӣ шудааст. Таълими хуб низ он мегирад, ки дар оила тарбияи хуб дидааст, на баръакс. Кӯдак агар тарбияи хуб дошта бошад, кори омӯзгор низ осон меафтад. Омӯзгор фақат ба ӯ таълим медиҳаду дар дили ӯ ишқ ба хондану водор мекунад ва истеъдоду маҳорат ва дониши уро сайқал мебахшад.

Ба тавсиб расонидани қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба масъулияти падару модар дар таълими тарбияи

фарзанд хеле ба маврид аст. Имрӯзҳо он ўҳдадорӣ хоҳе, ки дар тарбияи фарзанд волидайн ба зима доранд, ҳеҷ як ячйкаи ҷамъиятӣ бар дӯш гирифта наметавонад. Агар волидайн хоҳанд, ки фарзандашон талими хуб гирад, дар мадди аввал бояд тарбияи уро дар хона зеро назорати қатъӣ гиранд ва баробари он барои омӯзгорон шароит фароҳам созанд, то онҳо битвонанд вақти бештари худро ба таълиму тадрис масраф намоянд.

Таҷриба нишон медиҳад, ки агар тарбия дутарафа набошад ва танҳо мактаб омили асосии донишандӯзӣ бошад, онгоҳ кӯдак рушд намекунад. Агар волидайн бо мактаб ҳамкориҳои доимӣ надошта бошанду тақдир фарзандашро танҳо бар дӯши мактаб вогузор намоянд, онгоҳ низ кӯдак пеш наметавонад, зеро дониш доиман мӯътоҷи такрор аст. Агар такрор набошад дониши гирифташуда аз устод дар лавҳаи хотири шогирд ба абад нақш намебандад. Ҷомеаи навин, ки дар он ба тарбияи насли ҷавон чун созандагони ояндаи дурахшони миллат диққати махсус дода мешавад, ошуда аз омилҳои нопоке мебошад, ки барои мардуми мо ва фарҳанги мо бегона ва манфур мебошанд.

Суҳанрони Ҷаноби Олӣ, Пешвои муаззами миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон имсол дар рӯзи дониш боиси боз ҳам баланд гардидани рӯҳияи омӯзгорон ва хонандагон гардида, масъулияти омӯзгоронро дар назди халқу давлат дучанд зиёд кард, зеро ҳукумати мамлакат ба омӯзгору устод эҳтироми баланде қоиладар, ҳамеша мекӯшад то маориф дар ҷомеа яке аз соҳаҳои калидӣ бошад.

Дастури Пешвои муаззами миллат оид ба пешниҳод кардани лоиҳаи қонуни махсус доир ба баланд бардоштани мақоми манзалати омӯзгор дар ҷомеа саривақтӣ буда, он метавонад кадрҳои ҷавон ва соҳибистеъдодро, ки феълан ба хотир бардошти мушкилоти рӯзгорашон дар дигар соҳаҳо ва ё берун аз кишвар идома дода истода-



Юсупов Г.А.,
мудир кафедраи анализи
математикии Донишгоҳи
давлатии омӯзгории Тоҷикистон,
доктори илмҳои физикаю
математика, профессор

анд дубора ба кори доимии омӯзгорӣ ҷалб намояд. Ин иқдоми Ҷаноби Олӣ баробари омӯзгор масъулияти падару модарро дар тарбия ва таълими фарзандонашон боз ҳам баландтар бардошта, онҳоро муваззаф намуд, то насли имрӯзро чун ояндаасозони миллат дар рӯҳияи ватану ватандорӣ ва ҳудоғохиву хештаншиносӣ тарбия намоянд.

Аз ин лиҳоз зарур аст, ки падару модар дар баробари дигар мақомоти дахлдор ба тарбияи маънавии фарзандонашон диққати махсус равона намоянд. Онҳоро бояд ба роҳи рост ҳидоят намоянд, дар зиндагӣ ҳар як қадами онҳо ва шисту хезашро зеро назорати доимӣ қарор бидиҳанд. Ба ин хотир ҳамкориҳои дутарафаи падарону модарон ва муассисаҳои таълими бояд дар сатҳи баланд ба роҳ монда шавад, вагарна ояндаи ҳар фарзанд ба ҷуз аз зиён ва бадбахтӣ дигар чизе ба бор нахоҳад овард.



Бобоҷонова М.Ю.,
н.и.п., омӯзгори кафедраи
методикаи таълими забони
англисӣ, муовини декан оид ба
корҳои илмӣ факултети забони
англисӣ ва забонҳои Шарқ

Дар шароити нави таълим, ки ба рушди шахсияти мустақил, эҷодкор ва фаъол равона шудааст, ташкили кори мустақилонаи хонандагон дар омӯзиши забони англисӣ аҳамияти махсус пайдо мекунад. Омӯзиши забони хориҷӣ на танҳо гирифтани донишҳои назариявӣ, балки тақмили малакаҳои амалӣ, истифодаи ин забон

ТАШКИЛИ КОРИ МУСТАҚИЛОНАИ ХОНАНДАГОН ДАР РАВАНДИ Омӯзиши забони англисӣ

дар ҳаёти ҳаррӯза ва муҳити иҷтимоӣ мебошад. Барои ин, худфаъолиятӣ ва худомӯзии хонанда нақши муҳимро мебозад. Хусусан дар омӯзиши забони англисӣ, ки як фанни амаливу муоширатӣ ба шумор меравад, ташкили кори мустақилонаи хонандагон метавонад самаранокии омӯзиширо афзоиш диҳад.

Мақсади кори мустақилона дар он аст, ки хонандагон омӯзиши забонро ҳамчун вазифаи шахсӣ қабул кунанд, дар ҷараёни омӯзиш масъулиятшинос ва дар тақмили дониши худ нақши фаъол дошта бошанд. Омӯзгор бояд на танҳо супориш диҳад, балки онҳоро дуруст роҳнамоӣ намояд ва мухитеро фароҳам оварад, ки хонанда бо хоҳиши худ омӯзад.

Инчунин, истифодаи усулҳои эҷодӣ метавонад шавку рағбати хонандаро зиёд кунад. Масалан, иҷрои диалогҳо, навиштани достончаҳо, тартиб додани слайд-презентатсия бо забони англисӣ ё иштирок дар озмунҳои забонмӯзӣ.

Яке аз мушкилоти муҳими омӯзиши забони англисӣ ин аст, ки бисёре аз хонандагон фақат дар доираи дарс фаъол

мебошанд ва берун аз синф машғулияти забонмӯзӣ надоранд. Ин боис мешавад, ки малакаҳои амалии онҳо — хониш, истимом, гуфтор ва хат - суфт рушд ёбанд. Пас, вазифаи омӯзгор дар он аст, ки кори мустақилонаро дуруст ташкил карда, шавку завқи хонандаро бедор намояд.

Барои он ки фаъолияти мустақилонаи хонандагон самаранок бошад, омӯзгор бояд ба чанд унсурҳои муҳим таваҷҷуҳ намояд:

*Интихоби супоришҳо - бояд мувофиқ ба синну сол, сатҳи забондонӣ ва завқи шахсии хонандагон сурат гирад;

*Роҳнамоӣ ба манбаъҳои муфид, аз ҷумла луғатҳо, сомонаҳо ва замимаҳои муосири забонмӯзӣ, ба монанди (Duolingo, BBC Learning English, FELA) ва ғайра;

* Истифодаи супоришҳои эҷодӣ ҷолиб, аз қабилҳои навиштани ҳикояҳо, таҳияи видео, ё омода соختани рӯнамоҳо бо забони англисӣ;

* Арзёбии мунтазами фаъолият, яъне санҷиши натиҷаҳо ва пешниҳоди фикру тавсияҳои муфид (feedback);

* Ташвиқ ва ҳавасмандсозии хонанда,

то ки ҳар рӯз ҳатто чанд дақиқа барои омӯзиши забони англисӣ ҷудо намояд.

Намунаи машғулиятҳои мустақилона:

- Гуш кардани подкастҳо ба забони англисӣ ва навиштани мазмун;
- Хондани як матни кӯтоҳ ва тарҷумаи вожаҳои нав;
- Суҳбат бо худ ё бо ҳамсабақон бо истифода аз забони англисӣ (монолог ё муқолама);
- Навиштани рӯзномаи шахсӣ ба забони англисӣ.

Ҳамин тариқ, метавон гуфт, ки ташкили кори мустақилонаи хонандагон дар омӯзиши забони англисӣ на танҳо барои баланд бардоштани сатҳи дониш, малака ва худомӯзии онҳо мусоидат мекунад, балки малакаҳои ҳаёти, мисли масъулиятшиносӣ, ватандӯстӣ, худидоракунӣ ва худомӯзиро низ ташаққул медиҳад. Омӯзгор бояд бо истифодаи усулҳои муосир ва вазифаҳои ҷолиб хонандаро ба омӯзиши фаъолу самаранок раҳнамоӣ намояд, то ки хонанда худро масъули таълим эҳсос намояд ва дар омӯзиш фаъолна иштирок кунад.

THE ROLE OF TEACHERS IN SHAPING SOCIETY



**Aslamov I.A.,
Lecturer of the
Interfaculty Department of
Foreign Languages**

"The teacher embodies the intellect, honor, and conscience of society. They selflessly impart their knowledge, wisdom, and warmth to the students, considering this to be their greatest source of fulfillment". His Excellency, the Leader of the Nation, Emomali Rahmon

Under the leadership of the educational visionary of the Leader of Nation, the Government of the Republic of Tajikistan has directed special attention to teachers, providing the necessary conditions for their effective and enduring activities within society. It is a source of pride that, to honor the efforts of teachers and to acknowledge their sincere and dedicated work in the education and upbringing of the younger generation, Teacher's Day—a day of recognition and appreciation of the service and labor of educators—is celebrated annually during the first week of October.

Teachers occupy one of the most vital and influential roles within society. They are not merely conveyors of knowledge; they shape the character, values, and potential of future generations. As the historian Henry Adams observed, "A teacher affects eternity; he can never tell where his influence stops". This insight resonates with the words of the eminent Tajik scholar Sadridin Ayni, who asserted: "Education is the illuminator of the intellect and spirit of humans, and without it, a nation cannot survive" (Ayni, 1926). Together, these perspectives highlight that the role of teachers extends far beyond the classroom—they are architects of societal progress.

Also, A. S. Makarenko, regarding the position of the teacher in society and their role in social progress, stated: "If a teacher did not serve to revive the thinking of the younger generation, life would not advance even for a moment." Today, a teacher can be likened to a guiding light for students—a radiance that illuminates the spiritual world of learners, enlightens their surroundings, and makes even the most complex challenges easier to overcome.

At its core, teaching is the transmission of knowledge. Teachers equip students with essential skills, including literacy, scientific understanding, and critical thinking, which form the foundation for personal and professional development. Albert Einstein emphasized the profound art of teaching, noting: "It is the supreme art of the teacher to awaken joy in creative expression and knowledge".

Sure, the Tajik historian Bobojon Ghafurov also observed: "A nation that values its teachers secures its own future". By imparting knowledge, teachers empower individuals to contribute meaningfully to their communities and the broader society.

The Tajik poet and philosopher Mirzo Tursunzoda highlighted the formative role of teachers in shaping character: "The teacher nurtures the child's spirit with love, enabling them to become a complete human being". In this sense, teachers cultivate both intellect and moral conscience, preparing students to participate responsibly in society. Beyond intellectual instruction, teachers serve as moral and ethical guides. Through their conduct, words, and expectations, they model values such as integrity, empathy, and discipline. Aristotle articulated this principle when he stated: "Educating the mind without educating the heart is no education at all".

Teachers also play a central role in promoting social progress. By fostering inclusivity, equality, and critical reflection, they empower students to challenge injustices and address societal problems. Nelson Mandela famously stated: "Education is the most powerful weapon which you can use to change the world". Echoing this sentiment, the Tajik scholar Shamsiddin Shohin observed: "A society without knowledge is like a garden without water" (Shohin, 1880). In empowering individuals through knowledge and values, teachers act as catalysts for social transformation and community development.

The influence of teachers extends across generations, shaping future leaders, innovators, and thinkers. Education is not the filling of a pail, but the lighting of a fire. In a case the Tajik poet Loiq Sherali also remarked: "Whoever forgets the teacher has cut the roots of their own life". Such reflections underscore that the lessons, guidance, and inspiration provided by teachers resonate far beyond the immediate classroom, impacting individuals and societies for decades.

In conclusion, teachers are the foundational architects of society. They impart knowledge, foster ethical and moral values, and drive social progress. As Sadridin Ayni emphasized, "Nothing is greater than the education and cultivation of human beings". A society that values and supports its teachers invests directly in its future, ensuring that successive generations of thinkers, leaders, and responsible citizens are nurtured. Teachers, therefore, remain the enduring pillars upon which sustainable and prosperous communities are built.

THE "CENTRAL ASIA–RUSSIA" SUMMIT AND THE ESTABLISHMENT OF A NEW FORMAT, "CIS+"

The Commonwealth of Independent States (CIS) was established on December 8, 1991, by the leaders of the Republic of Belarus, the Russian Federation, and Ukraine, who signed the Agreement on its establishment. Two weeks later, on December 21, 1991, in Alma-Ata, the heads of eleven sovereign states (except the Baltic States and Georgia, which joined the CIS in 1993) signed a Protocol to this Agreement, in which they emphasized that the Republic of Azerbaijan, the Republic of Armenia, the Republic of Belarus, the Republic of Kazakhstan, the Kyrgyz Republic, the Republic of Moldova, the Russian Federation, the Republic of Tajikistan, Turkmenistan, the Republic of Uzbekistan, and Ukraine form the Commonwealth of Independent States on an equal basis. The participants of the meeting unanimously adopted the Alma-Ata Declaration, which reaffirmed the commitment of the former Soviet republics to cooperation in various areas of foreign and domestic policy and proclaimed guarantees for the fulfillment of the international obligations of the former USSR. Later, in December 1993, Georgia joined the Commonwealth. On January 22, 1993, the CIS Charter was adopted at the CIS summit in Minsk.

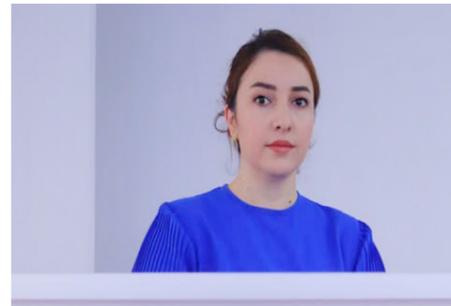
The Commonwealth of Independent States is considered to have been founded on December 8, 1991, at the Viskuli Intergovernmental Residence in Belovezhskaya Pushcha. It was on this day that the leaders of Belarus, Russia, and Ukraine signed the Tripartite Agreement on the Establishment of the Commonwealth of Independent States and the accompanying Statement. In the Agreement, they emphasized their commitment to developing equal and mutually beneficial cooperation between their peoples and states in politics, economics, culture, education, healthcare, environmental protection, science, trade, humanitarian affairs, and other fields, and to facilitating broad information exchange. These documents also noted that the newly formed CIS "is open to accession by all member states of the former USSR, as well as other states that share the goals and principles of this Agreement."

In the Alma-Ata Declaration, the heads of state stated: "Interaction among the Commonwealth participants will be carried out on the principle of equality through coordinating institutions formed on a parity basis and operating in the manner determined by agreements between the participants of the Commonwealth, which is neither a state nor a supranational entity."

To address issues related to the coordination of the activities of Commonwealth states in areas of common interest, the highest body of the Commonwealth—the Council of Heads of State, as well as the Council of Heads of Government—was established in Alma-Ata.

Central Asia and Russia are building a unique partnership that, in the face of global change, is becoming a model of effective economic and geopolitical cooperation. Russia, as a key ally in the region, actively supports Central Asian countries through investment, trade ties, and joint infrastructure projects, ensuring stability and economic growth.

Central Asia, comprising Kazakhstan, Kyrgyzstan, Tajikistan, Turkmenistan, and Uzbekistan, occupies a strategic position on the Eurasian continent. The region's combined GDP in 2023 was \$347 billion, seven times higher than in 2000. The region's population has reached 77 million, an increase of 40% over the past two



**Rahimzoda Dilnoza,
Candidate of historical sciences,
Senior Lecturer of the Department
of General History and International
Relations, Faculty of History and Law**

decades. The average annual economic growth rate from 2000 to 2023 was 6.2%, exceeding the global average of 2.6%. These data indicate the emergence of a large and dynamic economic space attractive to external players, including Russia, China, and Western countries.

Central Asia and Russia are creating a model of integration that combines economic pragmatism with the preservation of political independence. This approach differs from the European model based on supranational structures and takes into account the specificities of the region. Amid global instability, Central Asia is strengthening its role as a bridge between East and West, while Russia maintains its position as a key partner capable of ensuring stability and economic growth. The success of this model will depend on the further deepening of cooperation and the ability of the parties to adapt to changing geopolitical realities. On October 9, 2025, the presidents of Tajikistan, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Turkmenistan, Uzbekistan, and Russia will hold the second Central Asia–Russia Summit.

During the meeting, the heads of state will discuss a wide range of issues related to the development of multifaceted cooperation, as well as measures to coordinate actions in the fight against terrorism, extremism, drug trafficking, and other transnational challenges. Following the summit, it is planned to adopt a Final Communiqué and a Joint Action Plan.

On October 10, 2025, the CIS Heads of State Summit will be held at the Palace of Nations in Dushanbe, chaired by the President of the Republic of Tajikistan, Emomali Rahmon.

Attendance is expected from President of Azerbaijan Ilham Aliyev, Prime Minister of Armenia Nikol Pashinyan, President of Belarus Alexander Lukashenko, President of Kazakhstan Kassym-Jomart Tokayev, President of Kyrgyzstan Sadyr Japarov, President of Russia Vladimir Putin, President of Turkmenistan Serdar Berdimuhamedov, and President of Uzbekistan Shavkat Mirziyoyev.

The CIS heads of state will discuss current issues on the international agenda, including regional and global security.

Particular attention will be paid to further deepening political dialogue, strengthening trade and economic ties, and expanding humanitarian and cultural cooperation within the Commonwealth.

During the Central Asia–Russia Summit, participants will also discuss the establishment of a new "CIS+" format. "This format envisions the participation of third countries in organizing events under the auspices of the CIS."

Following the meeting, the leaders will sign a number of documents aimed at further strengthening mutually beneficial cooperation in a multilateral format.

РОЛЬ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СОВРЕМЕННЫХ ПЕДАГОГОВ

Дорогие учителя и преподаватели! В этот знаменательный день – День учителя – хочется не только выразить вам благодарность за ваш труд, но и поговорить о том, какие новые горизонты открываются перед педагогами в современном мире. Сегодня технологии стремительно меняют нашу жизнь, и одним из важнейших явлений становится искусственный интеллект (ИИ). Он уже уверенно вошёл в медицину, где помогает врачам анализировать результаты обследований и ставить более точные диагнозы; в науку, где ИИ обрабатывает огромные массивы данных и ускоряет открытия; в культуру, где с его помощью создаются новые формы искусства, музыка и даже литературные тексты. Всё активнее он применяется и в образовании.

Для учителя и преподавателя искусственный интеллект открывает целый спектр возможностей: - Проверка работ и тестов может выполняться автоматически, что значительно экономит время педагога; - Персонализированные образовательные программы формируются на основе анализа успехов и ошибок каждого ученика. Например, система может предложить дополнительные упражнения по математике именно тем детям, кто испытывает трудности в этой области; - Виртуальные ассистенты и чат-боты помогают отвечать на типовые вопросы студентов и давать подсказки, освобождая учителя для более сложных задач; - Интерактивные образовательные платформы на базе ИИ позволяют создавать симуляции, виртуальные лаборатории и игровые задания, которые делают обучение более увлекательным и практико-ориентированным. Поэтому, искусственный интеллект становится не абстрактным понятием, а реальным инструментом, который шаг за шагом меняет педагогическую практику. Искусственный интеллект для учителя и преподавателя открывает целый спектр возможностей: Knewton, DreamBox Learning, Smart Sparrow - помогают создавать персонализированные образовательные программы, адаптируя задания под способности и интересы каждого ученика; Labster, PhET Interactive Simulations - виртуальные лаборатории и интерактивные симуляции, которые делают обучение наукам увлекательным и практико-ориентированным; Gradescope, Turnitin - системы автоматизированной проверки заданий и тестов, анализируют результаты и экономят время учителя; Duolingo, Jill Watson - виртуальные ассистенты и чат-боты, отвечающие на вопросы учеников и помогая им осваивать материал; Socrative, Classcraft - плат-

формы для опросов, анализа активности и планирования учебного процесса. Важно подчеркнуть, что искусственный интеллект как помощник, а не замена учителя. Часто возникает вопрос: может ли искусственный интеллект заменить педагога? Ответ однозначен - нет. Учителем был и остаётся сердцем образовательного процесса, ведь именно он способен передать детям не только знания, но и ценности, вдохновение, человеческое тепло.

Тем не менее, искусственный интеллект может стать незаменимым помощником. Например, он берёт на себя рутинные задачи: проверку тестов, анализ ошибок, подготовку дополнительных заданий. Такие инструменты позволяют сэкономить часы, которые раньше уходили на однообразную работу, и посвятить это время живому общению с учениками.

Кроме того, искусственный интеллект помогает учителю строить персонализированное обучение - система может выявить, кто из школьников лучше усваивает материал через практические задания, а кому необходимы наглядные схемы или видео. Это делает обучение гибким и учитывающим индивидуальные особенности каждого ребёнка.

Важно отметить, что искусственный интеллект не может заменить такие качества, как эмпатия, интуиция, способность вдохновлять и поддерживать. Эти уникальные человеческие черты делают педагога настоящим проводником в мире знаний. Поэтому роль искусственного интеллекта - это быть надёжным инструментом в руках учителя, освобождающим его для главной миссии: воспитания и развития личности ученика. В чем же персонализация и новые возможности обучения в использовании искусственного интеллекта. Современные системы на основе искусственного интеллекта позволяют подстраивать процесс обучения под способности, интересы и темп работы каждого ученика. Алгоритмы анализируют результаты тестов, активность на уроках и даже

стиль усвоения информации, формируя индивидуальные траектории развития.

Для школьников и студентов это означает больше уверенности в своих силах: один получает дополнительные упражнения для закрепления материала, другой - углублённые задания для расширения кругозора. Такой подход помогает каждому двигаться вперёд в собственном ритме, избегая как перегрузки, так и недоразвития.

Учитель, в свою очередь, получает мощные инструменты диагностики и сопровождения. С помощью ИИ педагог может заранее увидеть, с какими темами у класса или отдельного ученика возникнут трудности, и подготовить соответствующие методические приёмы. В результате внимание учителя сосредотачивается не на механической проверке, а на воспитании критического мышления, формировании навыков сотрудничества и развитии творческих способностей.

Таким образом, персонализированное обучение с использованием технологий искусственного интеллекта становится практическим воплощением мечты многих поколений педагогов: дать каждому ребёнку возможность учиться так, как ему удобнее, и раскрыть свой уникальный потенциал.

Включая искусственный интеллект в свою деятельность учитель становится в центре цифрового мира. Искусственный интеллект открывает новые горизонты в образовательной практике, так как он помогает создавать виртуальные лаборатории для проведения опытов без риска и затрат, формировать интерактивные задания, которые вовлекают учеников в активное обучение, а также внедрять методики адаптивного тестирования и онлайн-симуляции реальных жизненных ситуаций.

Однако все эти инновации остаются лишь набором инструментов без участия педагога. Именно учитель наполняет цифровые ресурсы смыслом, подбирает правильный контекст, помогает ученикам связать полученные знания с реальной жизнью. Технология может показать дорогу, но только педагог способен научить ребёнка идти по ней осознанно, критически оценивая информацию и отвечая за свои решения.

Важно подчеркнуть: цифровизация образования не уменьшает, а наоборот - усиливает значимость учителя. В условиях, когда информация стала доступна каждому в одно касание, именно педагог выступает наставником, который учит не только знаниям, но и умению пользоваться ими ответственно. Он помогает сформировать ценности, развивает умение работать в команде, вдохнов-



**Муродова Ш.С.,
доцент кафедры
информационных и
коммуникационных
технологий факультета
математики и информатики**

ляет на творчество и исследование мира.

Таким образом, искусственный интеллект делает учителя центральной фигурой в цифровой образовательной среде - проводником, без которого технологии не смогут выполнить свою главную миссию: раскрыть потенциал личности. Сегодня мы живём в эпоху стремительных перемен, когда технологии и искусственный интеллект становятся частью повседневной жизни. Но именно учителя помогают обществу сделать эти перемены осознанными, полезными и гуманными. Искусственный интеллект - это новый этап в развитии образования, но его настоящая сила раскрывается только тогда, когда рядом стоит педагог, способный вдохновить, поддержать и направить учеников. Искусственный интеллект может проверять задания, строить индивидуальные траектории обучения, предлагать виртуальные лаборатории и цифровые симуляции, но всё это останется лишь инструментом без мудрого наставника. Только учитель способен наполнить знания ценностями, научить ответственности, подарить веру в себя и раскрыть талант каждого ребёнка.

Дорогие учителя, примите самые искренние поздравления с вашим праздником! Пусть новые технологии становятся вашими надёжными помощниками, облегчают труд и открывают всё больше возможностей для творчества. Пусть искусственный интеллект помогает вам в рутинной работе, чтобы у вас оставалось больше времени для главного - общения с детьми, воспитания их личности и вдохновения на новые свершения.

Ваш труд бесценен, и никакие машины не смогут заменить вашего сердца, мудрости и тепла. Вы были и остаётесь проводниками к знаниям и светлому будущему.



Абдусамади Мулло дар чомеа ба сифати шахсият шинохта шудааст. Ин чеҳраи мунавварфикр ва бедордил чун шахсияти афканандаи нури донишу шуълаи маърифат эътироф гардидаву ҳамвора таълифоташ аз ҷониби пажӯҳишгарон нек арзёбӣ шудаанд. Бахусус, баъди таъкидҳои пайваста ва маънидори роҳнамунсои донишманди закитабъ ва устои зиндаёд, академик Муҳаммадҷон Шакурии Бухорӣ «Абдусамад Муллоев аз муҳаққиқони чавон ва умедбахши адабиётшиносии муосир мебошад, ки дар таҳқиқи муаммоҳои арзишманди насри таърихии муосирӣ тоҷик саҳифаи тоза кушод» назари бандани низ ба ин шахсият ҳамчун олимӣ нуктасанҷ, муҳаққиқи тавонманд, устои ғамхор, олимӣ пуркор ва чеҳраи нақор чилои тоза касб кард. Борҳо дар маҷлисҳои хосу ом шоҳиди он будем, ки устодону шогирдон дар суҳанрониву маърузаҳо хунароҳои нафисаву зарифа, дониши мукаммалу хулқи воло, башардӯстиву адолатпарастии ин шахсиятро сутуда, дар ҳақиқи он суҳанҳои нек гуфтаанд. Ӯ на танҳо ҳамчун роҳбар, балки ҳамчун мутоҳасиси кордон ва соҳибистеъод мутахассис менамуд ва мактаби илмию методӣ созмон дода буд, -менигорад дар мақолаи худ Президенти АМИТ Фарҳорд Раҳимӣ. Ба таъкиди номбурда натиҷаи ҳамин буд, ки дар як муддати кӯтоҳ бо ҳамкоронаш беш аз 70 номгӯи дастур ва воситаҳои таълимиро таҳия ва танзим намуда, дастраси омӯзгорон ва толибилмон гардонид ва 8 нафар зеро роҳбарияш бомуваффақият рисолаҳои номзадӣ дифоъ намуда ба дарёфти дараҷаи номзиди илм мушарраф гаштанд (Ф. Раҳимӣ. Фозиле андар табори суғдиён).

Шахсияти ин олимӣ тозақору надирагуфтор аз забони устодаш профессор Саидбой Шербоев чунин тавсиф меёбад: «Абдусамад Муллоев аз давраи донишҷӯиаш то ба имрӯз, ки ба дараҷаи докториву профессорӣ расида, сазовори обрӯву этибор ва қадршиносии ҳамагон гардида бошад ҳам, саравал, пешаи инсонии ӯ ҳақгӯиву ростқавлӣ буда, ҳамчун инсонии таҳаммулпазир, дорони сифатҳои дурандешӣ, ҳусни тафоҳум ва хоксориву ботамкинӣ буда, дар ин радифнигоҳ доштани иззату ҳурмати устодони хешро ва ҳар касеро, ки дар роҳи зиндагии шоистааш андаке роҳнамоӣ карда бошад, пос дошта меояд. Ӯ аз устодони донишгоҳиаш Холиқ Мирзозода, Начмӣ Сайфиев, Муҳаммадӣ Исмаилов, Мирзо Аҳмадов, Субҳон Давронов, ҳамчунин, аз олимони варзидаи муассисаҳои дигари илмию таълимӣ чун аз Муҳаммадҷон Шуқуров, Хуршеда Отахонова, Расул Ҳодизода, Аълохон Афсаҳзод, Шарофиддин Ру-

ШАХСИЯТ ВА ТАЪЛИФОТИ АБДУСАМАДИ МУЛЛО АЗ ДИДГОҲИ ПАЖҶҲИШГАРОН

Барои сохтани шахсият инсон бояд дорони сифатҳои вижае, амсоли; ақли солим, дониши мукаммал, саводи фарогир, тинати пок, неруи созанда, чуръати бемисл, қудрати беназир, дастӣ хайр, андешаи озод ва дили бораҳм дошта бошад. Хислатҳои ҳамида, ба монади фурутанӣ, нақорӣ, хайрхоҳӣ, дасткушодӣ, дидадарой, сабуриву қаноат аҷзони шахсиятанд, ки бобати бунди чомеаи солим ёрмандӣ мекунанд. Чун аз хислатҳои ҳамида тору пӯди шахсият танида мешавад, пас ҳар шахсият ба масобаи афрӯзандаи фуруғи маърифат дар чомеа шинохта мешавад. Байни шахсият ва симо тавофути кулӣ мавҷуд аст. Дар симо ва ё чеҳра дар баробари хислатҳои ҳамида, инчунин хислатҳои разила, монандӣ; қоҳталабӣ, бузургманишӣ, худхоҳӣ, тамаъҷӯӣ ҷой доранд. Ин амри табиист, зеро нек бе бад вучуд дошта наметавонад, чуноне рӯшанӣ бе торикӣ. Аммо чун инсон ба ҳадди шахсият мерасад, дар тинати ӯ хислатҳои ҳамида ҷойгоҳи воло касб менамоянд, аз чунин шахсият ба чомеа ҳусну тароват ва нафосату зебӣ меафзояд. На ҳар симо ба сифати шахсият пазируфта ва ё шинохта мешавад. Ба андешаи инҷониб, симо ва ё чеҳра бештар дархӯри сифатҳои зоҳирии фард буда, ҷузъи ҷудонопазири падиоварандаи шахсият маҳсуб мегардад. Яъне, шахсият аз пайванди сифатҳои зоҳирӣ ва ҳам ботинӣ ба вучуд меояд, агар чеҳра ё симо бештар сифатҳои инфиродӣ дошта бошад, ба шахсият сифатҳои ҷамъиятӣ хосанд. Ба симо ҳар фард баҳо дода метавонад, ба шахсият чомеа баҳо медиҳад. Ба ибораи дигар, шахсият чеҳраи аз ҷониби чомеа баргузида ва ё эътирофгардида аст, ки мавриди эътиромӣ ҳамагон қарор мегардад.

стамов, Абдунабӣ Сатторзода, Худой Шарифов ва боз чанди дигар ҳамеша дар нишастҳои гуногун бо муҳаббат ёдовар мешавад, аз он ки асосан ва маҳз ҳамин шахсиятҳои варзида роҳи ояндаи ӯро дар ҷодаи таълиму тарбия ва пешрафти корҳои илмию методиаши муайян ва равшану мунаввар сохтаанд аз пайи ҳидояти онҳо амал намуда, худ имрӯз ба дараҷаи устои воқеии илми адабиётшиносӣ ва таълиму тарбияи соҳаи маориф расидааст. Чунин суҳанони самимиву дилпазир ва холисонаро ҳоҷат ба тафсиру тавзеҳ нест. Шахсияти Абдусамади Мулло аз дидгоҳи академик М.Лутфуллоев «тавоно ва начиб, ватандӯсти содиқ, инсонии хоксору покизарӯзгор», ба арзёбии профессор Н.Сайфиев «шогирди болаёқату дидадарой ва беш аз ҳама, дӯстдоштаи устодони факултет» ва ба навиштаи профессор С.Раҳматуллозода «меҳру муҳаббат ба тарбияи инсонҳо ва адабиёту эҷодиёт ҳануз аз ҳамон фазаи хонаводагӣ буруз карда, эшонро ба домани донишгоҳу донишқадаҳо ва марказҳои илму адаби бузург овардааст», баҳогузори шудааст.

Абдусамади Мулло қабл аз ҳама омӯзгор аст ва дуруст аст, ки ба таъкиди пайвастаи ҳуди ӯ бузургтарин ва шарафмандтарин нишонаи гиромидошти омӯзгор неъматӣ ақлу илм аст, ки бо вижагиҳои суҳанварӣ, навишт, идрок, эҷод ва хунаро фароҳам меояд. Омӯзгори асил байни шогирдону ҳамкорон ва чомеа соҳибобрӯ аз он мегардад, ки бо касби бошарафи хеш ифтихор дорад ва шогирдони солаҳ, ватандӯст ва босавод ба камол мерасонад. Шогирдони ӯ ба шахсияташ эътиром қоиланд, ҳамчунин қобилияти фавқулодаи фитри ӯро устодон ҳанӯз дар айёми донишандӯзӣ дарк намуда буданд, чаро ки ӯ то метавонист аз дарёи илму дониши ин бузургмардон ташнагии маърифат мешикаст ва мехонду меомӯхт. Дар натиҷа, «баъди ҳимояи бомуваффақияти рисолаи дипломӣ ва гузаштан аз имтиҳонҳои давлатӣ раиси комиссияи имтиҳони давлатӣ А. Сатторзода маҳорати илмию эҷодӣ ва завқи баланди ӯро пай бурда, аз миёни тамоми курс танҳо ӯро барои дар оянда кори илмӣ бурдан ба аспирантура тавсия медиҳад» (Сиддиқ Муборакиён. Ба дониш бувад мардро обрӯӣ), яъне фасле, ки нақуст, аз баҳораш пайдост.

Таълифу навиштани китобҳои пурарзиш бо диду андешаи тоза, роҳкушудан ба пӯяндоғони илму дониш ва нишон додани роҳи мустақими расидан ба манзили мурод шахсиятро дар чомеа соҳибэътибор мегардонад. Аз ҷаъи чунин таълифот ситораи иқболи Абдусамади Мулло дар самои илму маърифат ҷилои тозае касб кардааст. Таҳқиқи чеҳранигорӣ хунароӣ дар насри муосирӣ тоҷик мавзуи дастнахӯрда ва актуалӣ буд, ки Абдусамади Мулло бо ғайрати дучанд онро пажӯҳиш намуд ва дар рисолаи илмӣ собит кард, ки ҳар чеҳраи адабӣ, як маҳсусият, афзалият ва саҳми мондагор дорад. Воқеан, рисолаи Абдусамади Мулло дар адабиётшиносии тоҷик «аввалин кӯшишест, ки ба таҳқиқи яке аз муаммоҳои муҳиму арзишманд ва тамоюлотӣ ташаққуфтаи насри таърихӣ муосир баҳшида шуда, на танҳо тарғиби таҷрибаи адабиёти муосир, муваффақият ва омилҳои инкишофи он, балки муаммоҳои ғоявии эстетикӣ, мутаносибии ҳақиқату ҳаёлот, мундариҷа ва шакли асарҳое, ки ба нерӯҳои барастаи эҷодкор баҳшида шудаанд, то андозае равшан намуда, онро аз нуқтаи назари фардии таҷрибаи эҷодӣ мусаннифии асари бадеӣ тадқиқ менамояд» - менигорад профессор Мисбоҳиддини Нарзиқул дар тақризи арзишманди худ бо номи «Муаммои чеҳранигорӣ». Адабиётшиносии тоҷик, профессор Мисбоҳиддини Нарзиқул зимни натиҷагирӣ аз рисолаи арзишманди «Симои Аҳмади Дониш» воқеан хулосаи дурусти мантиқӣ баровардааст, ки «ба вучуд овардани чунин асари комили таҳқиқӣ аз ҷониби Абдусамади Мулло, ки шомили баррасӣ ва таҳқиқи муаммоҳои матраҳ гардида мебошад, натиҷаи заҳмати бисёрсола ва пажӯҳиши бардавому муттасили муҳаққиқи чавон буда, барои ҷустурҳои минбаъда перомуни шахсияти Аҳмади Дониш ва мухтассоти эҷодӣ ӯ замина мегузорад» (М.Нарзиқул. Муаммои чеҳранигорӣ). Дар ин маврид андешаи олимони адабиётшинос, аз ҷумла профессор Қурбон Восеъ, ки пажӯҳиши Абдусамад Муллоевро «дар адабиётшиносии муосирӣ тоҷик саҳифаи тоза» унвон намудааст, ба назари Мисбоҳиддини Нарзиқул ҳамоҳанг буда, мавзуи мавриди назар ниҳоят актуалӣ, ҷолиб ва саривақтӣ шуморида мешавад. Гурӯҳи дигари адабиётшиносон бар ин ақидаанд, ки Муллоев Абдусамад ба таҳқиқи

монографии ин мавзуи хеле муҳим, ки дар адабиётшиносии муосирӣ тоҷикӣ ҷойгоҳи хос дорад машғул гардида, дар ин замина рисолаҳои «Симои Аҳмади Дониш» ва «Чеҳранигорӣ хунароӣ дар насри таърихӣ»-ро ба таъби расонидааст. «Дар ин китобҳо муҳаққиқ масъалаҳои консепсияи шахсияти эҷодӣ ва симои хунароӣ дар насри таърихӣ муосир, асосҳои назарии консепсияи шахсият ва симои хунароӣ дар насри таърихӣ муосирӣ тоҷикӣ ва вобаста ба ҳалли ин масъалаҳо таҳлили осори Садриддин Айнӣ, Сотим Улуғзода ва Расул Ҳодизодаро ба таҳқиқи адабиётшиносӣ гирифтааст» (Худойодов А.Солиев Ш., Элбоев В. Муҳаққиқи чеҳранигорӣ хунароӣ дар насри муосирӣ тоҷикӣ).

Дар мавриди китоби дигари Абдусамади Мулло «Методикаи таълими адабиёт», ки беш аз ду даҳсола ба сифати дастури рӯйимизии донишҷӯён, устодон, пажӯҳишгарон ва адабиётшиносон хизмат менамояд, муҳаққиқон фикрҳои солим, андешаҳои бикр баён доштаанд. Китоби А. Муллоев «Методикаи таълими адабиёти тоҷик», - менависад академик Маҳмадулло Лутфуллоев, - дар низомии равиш ва усулҳои тадриси адабиёт асари тозаи илмию методӣ буда, дар замини маводи фаровон таҷрибаи эҷодӣ муаллиф таҳия гардидааст. Дар ҳақиқат, китоби мазкур нахустин китоби дарсии мукаммал дар талими адабиёти тоҷик буда, барои толибилмон, донишҷӯён ва омӯзгорони адабиёти тоҷик кӯмаки амалӣ мерасонад. Умедворем, ки дар нашрҳои минбаъда дар нашрҳои минбаъда чиҳати навгонӣ ва усулҳои тозаи талими адабиёти тоҷик боз ҳам тақмил ва таҷдид меёбад. Таълифи китоби дарсии Методикаи таълими адабиёти тоҷик аз мушоҳидаи таҷрибаи чандинсолаи А. Муллоев дар соҳаи таҳсилот буда, эҳтиёҷоти толибилмон ва омӯзгоронро ба усул ва шеваҳои муосирӣ таълим таъмин намуда, чиҳати рафъи заъфияти таълим ва тадриси адабиёти тоҷик саҳмгузор мебошад (М.Лутфуллоев., Олим ва методисти некусиришт). Бо тақмили иловаҳо ҳаҷор маротиба бознашр шудани «Методикаи таълими адабиёти тоҷик» аз заҳмати пайвастаи муаллиф ва тақоӣву ҷустуҷӯи номбурда бобати ба низомии муосирӣ таълим мутобиқ намудани он гувоҳӣ медиҳад.

(Идома дар саҳ. 8)

ИДИ МЕҲРГОН – ЧАШНИ БУЗУРГИ ХУСРАВОН

Эй амири меҳрубон, ин Меҳргон хуррам гузор,
Фарру фармони Фаридун варз бо фарҳангу ҳанг.
Манучеҳрии Домғонӣ



**Чураева Севара,
магистри курси 1-и
ихтисоси забони ан-
глисӣ**

Меҳргон яке аз чашнҳои қадимтарини мардуми тоҷик ба ҳисоб меравад, ки таърихи ҳазорсолаҳо дорад. Ин идро дар фасли тирамоҳ пас аз чамъовариҳои ҳосил чашн мегиранд. Меҳргон дар гузашта ҳам чун иди бузурги миллӣ ва давлатӣ таҷлил мешуд. Номи «Меҳргон» аз калимаи «меҳр» гирифта шудааст, ки маънои дӯстӣ, муҳаббат ва гармиро дорад. Дар гузашта Меҳргон дар баробари Наврӯз ҳамчун иди давлатӣ ва оммавӣ эътироф мешуд. Муаллифи «Шоҳнома» Абулқосим Фирдавӣ пайдоиши ин чашнвораро ба замони салтанати Чамшеду Фаридун мансуб медонад. Вале ба таври мушаххас таҷлили иди Меҳргон аз давраи ҳукмронии Сосониён ба ҳукми анъана даромадааст. Дар гузашта шоҳону подшоҳон бо расмияти хоса Меҳргонро таҷлил намуда, ба мардум тухфаҳо медоданд. Мардум дар ин рӯз хонаҳоро пок месозанд, либосҳои нав мегушанд ва дастархонҳоро бо меваҳои гуногун, ғалладона, шириноҳо ва таомҳои миллӣ зеб медиҳанд. Меҳргон пеш аз ҳама, рамзи шукргузори ба табиат, меҳру муҳаббат, покизагӣ, накукорӣ ва фаровонӣ мебошад.

Шоири дигари асри Ғазнавиён Унсурӣ низ таҷлили чашни Меҳргонро васф намуда, чунин мегӯяд:

**Меҳргон омад, гирифта фолш аз неки мисол,
Некрӯзу некчашну неквақту некҳол.**

Саъди Салмон шоири дигари ҳамина даврон доир ба хайру саховат намудани мардум дар чашни Меҳргон чунин таъкид мекунад:

Рӯзи меҳру моҳи меҳру чашни

**фаррух Меҳргон,
Меҳр бияфзой, эй ниғори моҳ**

чеҳри меҳрубон.

Бо вучуди фаромушавии чашн дар баъзе давраҳои таърих, имрӯз Меҳргон дубора эҳё мешавад. Он ҳамчун як қузъи муҳими мероси фарҳангӣ ва миллӣ шинохта мешавад. Барномаҳои фарҳангӣ, шеъртаронаҳо, намоишгоҳҳои ҳунари қузъи чашни имрӯза мебошад. Ба таъкиди Роҳбари давлат, чашн танҳо ба хотири чашн нест ва таҷлили ҳар санаи муҳим дар зиндагӣ бояд моро ба андеша ва хулосабарорӣ барои оянда таҳрик созад. Бинобар ин, амалӣ гардонидани чорабиниҳои мунтазам оид ба беҳтар намудани вазъи соҳаи кишоварзӣ, роҳҳои ҳалли мушкилот ва таъмини рушди устувори он ба хотири расидан ба яке аз ҳадафҳои стратегии миллиамон – таъмини амнияти озуқаворӣ ва муҳимтар аз ҳама, худкифо шудани Тоҷикистон аз лиҳози таъмини маводи ғизоӣ, вазифаи аввалиндараҷаи олимону мутахассисони бахши кишоварзӣ ба шумор меравад. Чашни Меҳргон таҷассумгари суннатҳои неки инсонӣ буда, файзу баракати хони пурнеъматӣ кишоварзонро бо шукӯҳу шаҳомати хоса инъикос менамояд.

БАЛАНД АСТ АЗ ФАЛАК НОМИ МУАЛЛИМ...

**Сано бар қалби чӯшони муаллим,
Ба паймону ба эҳсонӣ муаллим.
Чу субҳи босафо бинам ҷамеша,
Руҳи тобону хандони муаллим.**

“Рисолати касбии устод ва муаллим ҳангоми таълиму тарбия ҳамчун фарзанди хеш ҳисобидану қиддан қор қардан бо толибилм ва нисбат ба ояндаи неки ӯ дилсӯзу ғамхор будан аст. Ва шогирдон ҳам дар навбати худ бояд ба қадри заҳмату машаққати устодон расанд ва ба заҳмати устод арҷ гузоранд”. Эмомалӣ Раҳмон

Дар ҳама давру замон ҷомеа ба омӯзгор ниёз дошт, дорад ва хоҳад дошт. Чунки омӯзгор чароғи илму маърифат, равшанкунандаи ақлу таълим дар роҳи пурпечутоби исонист. Омӯзгор шахси соҳибэҳтиром буд ва чунин хоҳад монд, чун ки тарбияи насли наврас ва ояндаи халқу миллат ба омӯзгор саҳт алоқаманд аст. Омӯзгори асиле, ки дилаш ба ояндаи миллату давлат месузад умри худро сарфи таълиму тарбияи насли наврас намуда умед ба он мебандад, ки шогирдаш бо илму бомаърифат гардида ба халқу Ватани хеш софдилона хизмат намояд, миллати худро аз вартаи бесаводию нодонӣ ва чаҳолат раҳонад. Маҳз омӯзгор метавонад насли наврасро бо донишу маҳорат ва малакаи омӯзгории худ ба суи дунёи илму маърифат раҳнамун созад. Танҳо омӯзгори бомаърифат бо ҳунари меъморӣ худ ба ҳаёту тақдирӣ насли наврас аз нигоҳи равонӣ сиёсӣ таъсири мусбат расонида ҷаҳонбинии маънавий ва сиёсии ӯро дигар мекунад.

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти кишвар муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон 1-уми сентябри соли 2024 дар суҳанронӣ ба муносибати Рӯзи дониш қайд карда буданд, ки “Тибқи талаботи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи маориф» шаъну шарафи омӯзгор таҳти қафолат ва муҳофизати қонун қарор дорад. Аз ин рӯ, ҷомеа бояд хуб дарк намояд, ки эҳтиром ба омӯзгор эҳтиром ба ояндаи миллат аст. Омӯзгор шахсест, ки бо нури саводу маърифат ва илму дониш ҳаёти ҷомеаро равшан месозад, хурофоту чаҳолатро аз ҳаёти ҷомеа берун мекунад ва созандагону ободгарони ояндаи Ватанро ба камол мерасонад”.

**Баланд аст аз фалак номи муаллим,
Бувад қонбахши мо, ҷони муаллим.
Набошад неъмате дар ҳар ду олам,
Ҳалолласт пораи нони муаллим.**

Дар ҳақиқат омӯзгор омӯзандаи илму дониш, тарбияткунандаи насли солим, тарғибкунандаи фарҳангу

адаб ва пешвои оинаи миллат буда шогирдонро дар заминаи ҳудогоҳию худшиносӣ тарбия менамояд. Дар ҷомеа омӯзгор шахси барӯмандест, ки аз хурдӣ инсонро илму адаб омӯхта, наслро дар заминаи эҳсоси худшиносӣ миллӣ ва ватандорӣ ба камол мерасонад. Ӯ фарди ҳудогоҳу худшиносест, ки дар баробари волидон мунису ғамхор буда ба кас олами маънӣ мебахшад. Бинобар ин бузургони суҳан ситоиши устод намуда ҳаққу мақоми ӯро нисбат ба падар дар ҷодаи таълими хату савод боло гузоштаанд:

**Ҳаққи устод аз падар беш аст,
В-аз падар устод дар пеш аст.**

Омӯзгор дар шаби тор бо илму дониши худ чароғеро менамояд, ки бо рушноӣ ва нури хиради худ роҳи шогирдони толибилмро равшан намуда онҳоро ба суи ояндаи неку дураҳшон раҳнамун месозад. Бинобар ин соҳибқаламон устод-омӯзгорро дар роҳи маънӣ бухтарин дуст ва роҳнамо барои расидан ба мақсад медонанд:

**Ҳар киро устод набвад қор бар бунёд нест,
Дар раҳи маънӣ рафиқе беҳтар аз устод нест.**

Ҳар як фарди солимфикр хуб дарк мекунад, ки бе дастгирӣ ва кумаки ҳолисонаи омӯзгор ягон фард ба қуллаи мурод расида наметавонад. Бинобар ин “Муаллим инженери(муҳандис) руҳи одамизод аст” гуфтаи педагогӣ барҷастаи рус Сухомлинский ба ҳақиқат рост меояд. Дар воқеъ омӯзгори асил аз рузи аввали бо шогирд қор қардан аввал ба рӯҳу равонӣ шогирд яъне ба саломатии ӯ назар мекунад. Омӯзгори асил ҳангоми суҳбат ва дарс бо як нигоҳи шунаванда ва ҳамсӯҳбати худро меомӯзад, мақсаду мароми уро пай бурда аз олами ботинӣ шогирд ва ҳамсӯҳбат боҳабар мегардад. Пас аз ин гуфтаҳо бармеояд, ки омӯзгор на танҳо муҳандиси рӯҳи инсон балки табиби рӯҳу ақли инсон аст.

**Устод агар набошад, ақле ба сар набошад,
Дар боғи зиндагонӣ, гарди самар набошад.
Бе роҳнамою роҳбар, дар ин ҷаҳони бесар,
Пойи равон набошад, нури ба сар набошад...**

Пешаи омӯзгориро бузургони башар чӣ дар гузашта ва чӣ имрӯз баҳри рушду нумуи ҷомеа зарур шумурда барои фаъолияти таълиму тарбияи инсонпарваронаш шароит муҳаё мекунанд. Ин аз он шаҳодат медиҳад, ки ҳама аҳли башар омӯзгорро эътироф намуда уро ҳамчун тарбиятгари ахлоқӣ ҳамидаи инсонӣ мешиносанд. Чунки ҳама сифатҳои неки инсонӣ ба монанди ҳудогоҳӣ ва худшиносӣ миллӣ, бедорӣ фикр, покии ахлоқ ва ташаққули ақлии ин-



**Қурбонзода Маҷид
Абдулҳамид,
директори китобхонаи
илмии Донишгоҳ**

сон маҳсули ранҷу машаққати омӯзгор аст. Барои ҳамина мавлоно Абдураҳмони Ҷомӣ дар асари таълими ва тарбиявиаш “Баҳористон” чунин мефармояд:

**Дор адаби дарси муаллим нигоҳ,
То нашавӣ таблаки таълимгоҳ.**

Омӯзгорӣ пешаест, ки дар симои он ҳар як фард марди хирадманду порсо, дурандешу тарбиятгари насли фаъолу ояндасоз ва муборизи фаъоли роҳи истиқлолиятҳои миллӣро мебинад. Дар бештари маврид шогирдон дар симои муаллим шахси доно ва ҳамадонро дида ба ҳар як хислату рафтор, маданияту гуфторӣ ӯ аҳамият дода пайравӣ ба ӯ мекунанд. Мубалиғони дин низ дар мисоли пешвои мазҳаби ҳанафӣ Нӯмон ибни Собит (Эмоми Аъзам (р.а.)) дар симои омӯзгор (мударрис) шахси оқилу доно, муҳофизи забону имонро дида чунин мефармояд:

**Муаллим ходими рӯи ҷаҳон аст,
Муаллим вориси пайғомбарон аст.**

Омӯзгор будан ин шарафи бузург аст, чунки ҳар кас омӯзгор буда ҳам наметавонад. Омӯзгор дар ҳама давру замон аз миллату забону давлат ва фарҳанги миллии худ пуштибонӣ намуда чун шахси хирадманду дурандеш ба воситаи донишу ҷаҳонбинии пешқадамаш муборизи фаъоли ормонҳои дурахшони башарият шинохта мешавад. Муаллим ҳангоми фаъолияти кории худ шабу руз заҳмат мекашад, то ин ки наслро ба камол расонад, ки он насли созанда, бунёдкор, дурандеш, худшинос, ҳудогоҳ ва ҷомеасоз бошад. Орзу ва давлати муаллим, ки як умр дар хизмати халқу ватан аст ин дидани шогирдони босаводу ояндасози давлату миллат мебошад. Ӯ аз пешрафту комёбиҳои шогирдонаш гул-гул шуқуфта ифтихор мекунад. Имрӯз вазифаи мо шогирдон расидан ба қадру қиммати устодони худ буда ҳар лаҳза бояд кушиш намоем, ки ба боварии онҳо сазовор бошем.

Хулоса, эҳтироми муаллим вазифаи муқаддаси ҳар як фарди бонангу номуси ватан мебошад.

НАҚШИ ФАНҶОИ ТАБИЙ - РИЁЗӢ ДАР БАЛАНД БАРДОШТАНИ СИФАТИ ТАЪЛИМ

Маориф ва илм яке аз ниҳоди муҳимтарини иҷтимоии ҳар як давлату миллат ба ҳисоб меравад. Дар шароити рушди бемайлони ҷомеаи муосир руши илму техника ва баланд бардоштани сифати таълим яке аз вазифаҳои асосии соҳаи маориф маҳсуб меёбад.

Барои баланд бардоштани сатҳу сифати таълим ва пешбурди ин ниҳоди муҳими давлатӣ бояд ҳар як шахраванд, бахусус омӯзгорон бо масъулияти баланд миллӣ саҳм гузоранд. Чунки баланд бардоштани сатҳу сифати таълиму тарбия ин саравал аз олила оғоз мегардад. Бояд падару модар дар хона мавқеи илму таълим

ва тарбияро дар замони имрӯза, ки замони технология мебошад ба фарзандон пайваста ёдрас намуда, доир ба амиқтару дақиқтар омӯхтани ин фанҳо саҳми назараси хешро гузоранд.

Бояд қайд намуд, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои баланд бардоштани сатҳу сифати таълим инчунин вазифаи омӯхтани фанҳои табиатшиносӣ дақиқ ва риёзӣ аз ҷониби Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои муаззами миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон “Барномаи давлатии бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ барои солҳои 2020 – 2040 дар соҳаи

илму маориф” қабул шудааст. Ҳадаф аз қабул намудани он васеътар омӯхтани фанҳои дақиқ ба ҳисоб меравад. Дар доираи барномаи мазкур чандин нақша чорабиниҳои илмӣ, семинарҳо барои баланд бардоштани сифати таълим ва рушди фанҳои дақиқ таҳризи ва қорбарӣ шуда истодаанд. Ин иқдом саривақтӣ хеле қиддист барои рушди маориф ва фанҳои табиӣ - риёзӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Ҳамзамон бояд қайд намуд, ки барои баланд бардо-

(Идома дар саҳ. 16)

ШАХСИЯТ ВА ТАЪЛИФОТИ АБДУСАМАДИ МУЛЛО АЗ ДИДГОҲИ ПАЖУҲИШГАРОН

(Аввалаш дар саҳ. 14)

Абдусамеди Мулло ба сифати олимпиади адабиётшинос дар чомеа ҷойгоҳи шоистаи худро дарёфтааст. Дар мақола, гузоришҳои илмӣ ва беш аз 30 тақризи илмӣ номбурда на ба шахсият, балки ба ҳунари эҷоди хусну кубҳи таълиф баҳогузори мешавад. Ин вижагии эҷоди ӯст.

Дар китобҳои “Симои Аҳмади Дониш дар адабиёти тоҷик”, “Чехранигори ҳунари дар насри таърихӣ” ва “Шахсияти эҷодӣ ва симои ҳунари”, “Дониш ва Айни”

савия ва салтиқаи ҳунари муаллиф пайваста таълиф меёбад. Аз фароянди таълифи таҳқиқ дарк намудан метавон, ки адабиёт ба инсон саруқор дорад, дар маркази адабиёти бадеӣ симои инсон қарор дорад ва дар симо ва шахсияти Аҳмади Дониш ва Айни ҳазинаи зеҳнӣ, тавоноии ақлӣ, тафаккури бадеӣ, вусъати ҷаҳонбинӣ, бардоштҳои мафкуравии инсониятро бозғу намудааст.

Таълифоти илмиву методии Абдусамеди Мулло, амсоли “Сабақе дигар” (2008), “Ҳунари

иншонависӣ” (2008), “Фарҳанги ислоҳоти маориф” (2010), “Қомуси тарбия” (2010), “Дониш ва Айни” (2021) дорои арзиши умумимиллӣ буда, дар сирати хонанда ҳисси зебоипарастӣ, муҳаббат ба Меҳан, садоқат ба халқу Ватан, халқдӯстӣ, ҳалолкорӣ, далерӣ, шучоат, матонат, донишандӯзӣ, омӯзиши илму касб ва худшиносӣ худогоҳии миллиро талқин мекунад. Дар ин асарҳо ибрози тафаккури милли мақоми меҳварӣ касб карда, ба ин васила арзиши илмӣ онҳо афзун шудааст.

Ҳамин тавр, аз шахсият ва таълифоти Абдусамеди Мулло натиҷа бардоштан мумкин аст, ки шахсияти ӯ аз таълиф ва эҷодаш ҷудо нест, онҳо дар ҳамбастагӣ ҳазинаи зеҳнӣ ва ҳофизаи таърихӣ миллии моро мукамал мегардонанд. Шахсе ки нахустин маротиба ба пажуҳиши шахсиятҳои таърихӣ ва чехраҳои адабӣ остини Ҳиммат бар задааст, ба назари инҷониб, ба онҳо ҳамрадиқ ва ҳампанча аст. Ба шахсият ва таълифоти Абдусамеди Мулло аз ҳамин дидгоҳ метавон баҳо дод.



Саидмуроди Хоҷазод,
доктори илмҳои
филология,
профессор, академики
Академияи илмҳои
байналмилалии
мактабҳои олии

НАҚШИ ОМУЗГОР ДАР РУШДИ ШАХСИЯТ



Холбобозода Сокина
Махмадали,
муовини декан оид
ба корҳои тарбиявӣ
факултети забон ва
адабиёти рус

Шахсият ва рушди он яке аз масъалаҳои асосӣ ва муҳими чомеа ба ҳисоб меравад. Яке аз

омилҳои муҳимтарини ташаккули шахсият – ин омӯзгор мебошад. Омӯзгор на танҳо маълумот медиҳад, балки бо рафтори худ, тарзи фикр кардан ва муносибатҳо ба чомеа ва донишҷӯён намунаи ибрат мегардад. Ин мақола нақши омӯзгор дар рушди шахсиятро таҳлил мекунад ва ба паҳлӯҳои гуногуни он нигоҳ меафканад.

Аввалан, омӯзгор ҳамчун роҳнамо ва раҳбар дар раванди таҳсил ва тарбияи шахсият хизмат мекунад. Вай на танҳо фанҳои таълимиро меомӯзад, балки донишҷӯёнро ба фикр кардан, таҳлил кардан ва мустиқлони қарор қабул кардан омӯхта мекунад. Барои рушди шахсият, муҳим аст, ки донишҷӯ танҳо иттилоъхоро фаромӯш накунад, балки онҳоро дар ҳаёти худ истифода барад ва бо истифода аз донишҳои худ шахсият ва қобилиятҳои худро рушд диҳад. Омӯзгор бо истифода аз методҳои

гуногун, ба монанди баҳсҳо, муколамаҳо ва корҳои амалӣ, донишҷӯёнро водор месозад, ки фикрҳои худашонро баён кунанд ва масъулиятпазирии иҷтимоии худро баланд бардоранд.

Дуюм, нақши омӯзгор дар ташаккули арзишҳо ва одоби ахлоқ низ хеле муҳим аст. Омӯзгор на танҳо меомӯзад, балки бо рафтори худ намунаи ахлоқ ва муносибати дуруст ба ҳаёт ва одамонро нишон медиҳад. Вай метавонад донишҷӯёнро ба меҳрубонӣ, ростқавлӣ, ҳамкори ва эҳтироми дигарон ҷидоят кунад. Шахсият танҳо бо дониш ташаккул намеёбад, балки бо арзишҳо ва одобе, ки дар муҳити таълим ва зиндагӣ таҷассум меёбад, рӯйи кор меояд. Омӯзгорон бо масъулият ва эътибор метавонанд фарҳанги ахлоқӣ ва иҷтимоии донишҷӯёнро ба тарзи дуруст равона кунанд.

Сеюм, омӯзгор барои рушди шахсият воситаи таъсир ба худ-

шиносӣ ва эътибори донишҷӯ мебошад. Ҳар вақте, ки омӯзгор эътибор ва дастгирии худро ба донишҷӯ нишон медиҳад, ӯ ҳис мекунад, ки қобилият ва истеъдоди худаш муҳим аст. Ин эътибор боиси баланд шудани худшиносӣ ва ташаккули қудратҳои шахсӣ мегардад. Донишҷӯе, ки эътибор дорад, ки омӯзгор ӯро мешунавад ва дастгирӣ мекунад, барои рушд ва таъсиргузори дар чомеа омода мешавад.

Ҳамзамон, нақши омӯзгор дар рушди қобилиятҳои иҷтимоӣ ва коммуникатсионӣ низ хеле муҳим аст. Омӯзгор бо ташкил кардани кори гурӯҳӣ, муҳокимаву лоиҳаҳо ва дигар шаклҳои ҳамкорӣ ба донишҷӯён имконият медиҳад, ки малақаҳои иҷтимоии худро тақвир диҳанд. Қобилияти ҳамкорӣ, фаҳмидани нуқтаи назари дигарон ва ҳалли мушкилот дар гурӯҳ қисмати муҳими ташаккули шахсият аст.

Дар охир, бояд қайд кард, ки омӯзгор дар рушди шахсият нақши муҳим мебошад. Вай на танҳо дониш медиҳад, балки шахсиятро ташаккул медиҳад, арзишҳоро ба вучуд меорад, эътибор ва худшиносӣ месозад ва малақаҳои иҷтимоиро инкишоф медиҳад. Чомеа ва давлат барои рушди шахсият ва пешрафти чомеа бояд нақши омӯзгоронро қадр кунанд ва барои омӯзгорон шароити хуб фароҳам оваранд, то ки онҳо тавонанд насли оянда ба тарзи дуруст ва босамар тарбия кунанд. Омӯзгор на танҳо шуғл аст, балки вазифаи пурмасъулият ва муҳим дар рушди шахсият ва чомеа мебошад. Ҳамин тариқ, нақши омӯзгор дар рушди шахсият беназир ва аз ҳама муҳим аст. Шахсият бе омӯзгор роҳнамоӣ ва дастгирӣ намеёбад ва насли оянда бе омӯзгорон наметавонад ба қомеъӣ ва рушд расад.

НАҚШИ ФАНҲОИ ТАБИЙ - РИЁЗӢ ДАР БАЛАНД БАРДОШТАНИ СИФАТИ ТАЪЛИМ

(Аввалаш дар саҳ. 15)

штани сифати таълим зарур аст, ки мутахассисони баландхиттоси оғоҳ аз техникаву технологияи нав дар соҳаи маориф таёр карда шавад. Барои омода намудани мутахассисони чавону варзида ва беҳтар намудани сифати таълим, семинарҳои илмӣ методӣ ва тренингоҳо бо усулҳои нави таълим бо истифода аз техникаву технологияи нав дар ҳамаи муассисаҳои миёнаи умумӣ, литсею гипназияҳо ва муассисаҳои олии касбӣ ташкил ва ба роҳ монда шавад. Масалан, ҳангоми дарс омӯзгор бояд аз усулҳои нави таълим ва методҳои наву гуногун аз қабилҳои истифода кардани доскаи электронӣ дар вақти дарс, аз асбобҳои муосир истифода намудан, ташкили гурӯҳҳои хурд

дар вақти дарс ва аз метоҳҳои гуногуни шавқовар истифода намояд, чунки асри ХХI ин асри техникаву технология мебошад. Ҳангоми истифодаи усулҳои нави таълим дар рафти дарс ҳам диққати хонандагонро ҷалб мешавад ва инчунин сифати таълим баланд мегардад.

Дар шароити кунунӣ яке аз роҳи воситаҳое, ки ҷиҳати баланд бардоштани сифати таълим заминаи мусоид фароҳам меорад, ин истифодаи усулҳои омӯзиши ҳамфаъл ба шумор меравад. Инчунин усулҳои таълими фаъл ва ҳамфаъл, таълим тавассути муҳити таълимӣ ва шаклҳои гуногуни худташаккулӣ аз навоарҳои соҳаи маорифи кишварҳои пешрафта ба ҳисоб меравад. Яъне бояд донишҷӯ ва

ё хонанда дар вақти дарс фаъолияти зиёдтар нишон диҳад. Мисол, дар вақти дарси физика ҳангоми машғулият омӯзгорро зарур аст кори лабораториро ҳамроҳи донишҷӯён ё хонандагон гузаронад. Донишҷӯ ва ё хонанда пеш аз таҷрибаро гузаштан доир ба асбобҳое, ки барои гузаронидани таҷриба лозим мебошад маълумот дошта бошад, чунки дар вақти таҷрибагузарони усули омӯзиши фаъл ва ҳамфаъл инро талаб менамояд. Яъне дар машғулияти лабораторӣ ҳам омӯзгор ва ҳам донишҷӯ муштарақ кор мекунад. Ҳамин яқоя гузаронидани таҷриба сабаби хубтар нақш бастанӣ мавзӯи кори лабораторӣ дар хотироти донишҷӯ ё хонанда мегардад. Агар омӯзгор кори лабораторӣ

худаш гузаронад ва донишҷӯён ё хонандагон дар кори лабораторӣ иштирок накунанд, лаҳзае дар ёди онҳо боқӣ мемонаду халос. Аммо дар ин методе, ки дар боло зикр намудем, ҳангоми яқоя гузаронидани кори лабораторӣ донишҷӯ ё хонанда бисёртар маълумот мегиранд. Баъди аз чунин усулҳои зикргардида дар муассисаҳои таълимии миёна ва муассисаҳои олии истифода намудан, беҳтар шудани сифати таълим боиси рушди фанҳои табиӣ – риёзӣ мегардад.

Хулоса, фанҳои табиӣ – риёзӣ (математика, физика, химия, география, биология ва технологияи иттилоӣ) дар баланд бардоштани сатҳи сифати таълим ба рушди маориф саҳми назарас мегузаранд.



Комрони Маҳмадкарим,
магистри курси дуоми
факултети физикаи
ДДОТ ба номи С. Айни



ОМУЗГОРИ ЧАВОН

САРМУҲАРРИР:
КЕНҶАЗОД ФАРИДУН

ҲАЙАТИ МУШОВАРА:
ИБОДУЛЛОЗОДА АҲЛИДДИН
АЙНУЛЛОЗОДА НАҲТУЛЛО
РАҶАБЗОДА СИРОҶИДДИН
ХОҶАЗОД САИДМУРОД
МАҲКАМОВ МАҲМАДҶОН

Наشريяи Донишгоҳи давлатии омӯзгори
Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни

Суроғи мо:
734003, шаҳри
Душанбе, хиёбони
Рӯдакӣ 121.
Наشريя дар
чопхонаи
«Мега-Принт»
ба таъъ расидааст.

Телефон:
224-55-06

Наشريя таҳти рақами 495 дар Вазорати фарҳанги
Ҷумҳурии Тоҷикистон номнавис шудааст.

Наشريя ба хотири риояи чандандешӣ матлаберо низ
нашр мекунад, ки ба муҳтавои он мувофиқ нест.

Шакли электронии "Омузгори чавон" дар сомонаи
расмии ДДОТ ба номи С. Айни, инчунин дар саҳифаҳои
расмии донишгоҳ ва нашрия дар шабакаи иҷтимоии
"Фейсбук" ҷойгир карда мешавад.

Адади нашр: 1000 нусха